

Поделби во СДСМ

Елитата во судир со партијата

Далеку од нов договор

Без лојалност нема консензус

По Зоран Заев

И терористите се крстат во Катица

Република

бр. 171, година IV ■ петок, 11 декември 2015 година ■ цена: 50 денари

ЛИЧНИТЕ КАРТИ И ПАСОШИТЕ ИМААТ ИСТА АДРЕСА?

ВО ФОКУСОТ НА СПАСОВСКИ Е ДА СЕ СКРИЕ ФАЛСИФИКАТОРОТ?

К15 сè уште е задолжителен

Многу недокажаности,
малку прецизни информации

Работно време

Поефикасна администрација
или европски стандарди?

republika.mk

Не чекај весџи
за да видиш шџо се случува
ИНТЕРНЕТ ТВ

Република
www.republika.mk

ВОВЕД

Опозициски манипулации што се
продаваат како апсолутна вистина

6

АНАЛИЗА

Елитата во судир со партијата

15

ТЕМА НА НЕДЕЛАТА

Порано на работа или
европски стандарди?

18

ЕКОНОМИЈА

Малку прецизни информации за К15

20

ИН МЕМОРИАМ

Кројач Ангелковски

24

СВЕТ

Колку е блиску светот до нов
глобален судир?

26

ЗДРАВЈЕ

Д-р Мирко Крстевски,
гастроентерохепатолог

32

КУЛТУРА | ИНТЕРВЈУ

Владимир Јаневски, колекционер на
народни носии и предмети

39

КОШАРКА | ИНТЕРВЈУ

Тодор Гечевски

54

Настан на неделата

7

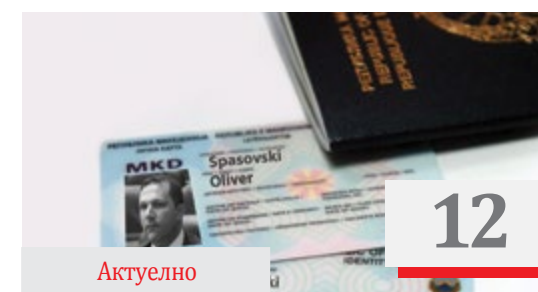
По Заев и терористите се
крстат во Катица

8

Колумна

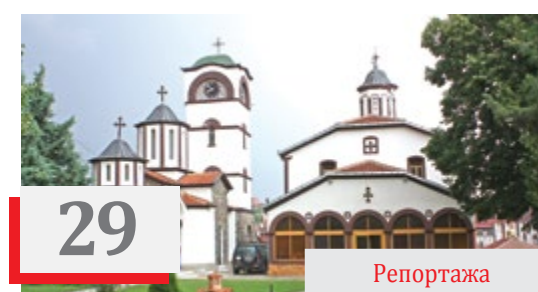
Без лојалност нема консензус

Актуелно

12

Во фокусот на Спасовски е да
се скрие фалсификаторот?

29

Репортажа

Црквата „Св. Ѓорѓија“ во Кочани
место за душевен мир

ДНИД Прва Република
ДООЕЛ Скопје

бул. Илинден бр. 9
1000 Скопје
republika@republika.mk
contact@republika.mk
sport@republika.mk

Директор: **Доне Донеvски**

Маркетинг:
Стојан Георгиеvски,
Габриела Мирчески
тел. 02 / 32 99 999
факс. 02 / 32 99 998

Издавач / редакција: **ДНИД Прва Република ДООЕЛ Скопје**
бул. Илинден бр. 9, 1000 Скопје

ж-ска: 500-0000007811-68
депонент банка: Стопанска Банка АД Битола

Претплата: тел. 02/3089-306

www.republika.mk ■ facebook.com/nedelnikrepublika

Главен и одговорен уредник: **Ненад Мирчевски**

Заменик главен и одговорен уредник: **Билјана Зафорова**

Редакција и соработници:

Александра Мазнева - Бундалевска, Невена Поповска,
Марина Костовска, Наум Стоилковски, Александрија Стевковска,
Јана Јосифовска, Бојан Моировски

Колумнист: **Горан Моировски**

Лектори: **Анета Љубеvкиј, Тања Стевановска**

Фотографија: **Ѓорѓи Личовски, Александар Ивановски**

Графички дизајн: **Никса Георгиевски, Билјана Неделковска**

Печати: **Графички Центар Скопје, ул. Скупи 6.6.**

Испечатени примероци: **4.000**

Датум на печатење: **10 декември 2015**

ЕСЕНСКО СИВИЛО

Фото: ЕПА

Опозициски манипулации што се продаваат како апсолутни вистини

Ненаг Мирчевски | главен и одговорен уредник

Медиумската пропаганда машина на таканаречените „професионални“ медиуми финансирани од Сорос, кои отворено соработуваат со опозицискиот СДСМ „се закопа“ во новата афера со лажни лични карти кои биле употребени од власта за изборен грабеж. За силните обвинувања кон власта за изборни манипулации, весникот приложи во МВР 105 од наводните 30.000 фалсификувани лични карти добиени од непознат извор. Други докази за „изборните манипулации“ нема, и покрај тоа што весникот цврсто застава зад овие обвинувања. Со други зборови, сето останато во приказната е ветер и магла која многу наликува на онаа што ја продаваат српските стратегии на односи со јавност на Заев. Дали аферата ќе финишира со кривична одговорност и кој ќе одговара пред законот за изработката на фалсификуваните лични исправи, очекуваме одговор од техничкиот министер, Оливер Спасовски. Но додека тој се двоуми што да одговори, се огласи заменик-министерот Митко Чавков, кој потврди дека лажните лични карти не биле користени за гласање, ниту пак биле во избирачкиот список. Ова е сериозна индикација дека станува збор за тешка медиумска манипулација, поради што полицијата нема друг избор освен целосно расчитување на случајот и откривање не само на фалсификаторите, туку и на нарачателите и на медиумските покровители на оваа афера.

„Независните“ медиуми на Сорос во изминатите месеци постојано ја лажеа јавноста со пласирање на полувистинити и на невистинити информации кои се однесуваат на се-

риозни настани и случувања. За сите нив заедничко е тоа што неаргументираните обвинувања се третираат како апсолутна докажана вистина. На истиот принцип овие медиуми информираа за бомбите на Заев и за нелегално прислушнуваните телефонски разговори, за настаните во Куманово, за заднината на масакрот кај Смилковско Езеро...

Уште од самиот почеток на презентирањето на бомбите на Заев, медиумите на Сорос ги пренесуваа неговите обвинувања како апсолутна вистина без никаква експертска анализа, а спомнатите во разговорите се прогласуваа за виновници пред да се изјасни судот. Меѓу најголемите манипулации за оваа афера се тврдењата дека „власта прислушувала 20.000 граѓани“, иако сè уште никој не видел што поседува Заев. На народот му го пераа мозокот опозициски „експерти“ кои со целиот свој кредибилитет тврдеа дека не е можно странци масовно да прислушуваат во Македонија. (Може во Германија, Франција, Италија, Шпанија, Шведска..., но не и кај нас). Од друга страна пак, за овие медиумски манипулатори не се веродостојни видеоснимката на која Заев му се заканува на Груевски со странски служби, како и неговото писмо до Верушевски, во кое се повикува на помош од „надворешни пријатели“.

Истите тие Соросови медиуми наместо да трагаат по вистината за полициската акција во Куманово преку директни прашања до амбасадорите и до ОБСЕ, кои требале да го извршат извлекувањето на терористите, упорно и без никакви докази тврдат дека организатори на

терористичкиот акт се македонските власти затоа што „некој од македонските служби имал контакти со некој од групата“. Овие медиумски платеници постојано „забораваат“ да спомнат дека со групата комуницирале уште три други странски служби. Неразбирливо е како никој од нив не се осмелува да се праша, ако Македонците ги местеле терористите, зошто странските шпиони не ги предупредиле и не ги спасиле навреме? Но, за да се дознае тоа, треба да се постават вистинските прашања и до властите и до амбасадорите на државите кои контактирале со нив. Очигледно дека и овој случај, според стратегите на Заев, треба да остане завиен во магла.

Од бомбите на Заев произлезе уште една опасна медиумска манипулација во врска со наводната вмешаност на власта во масакрот кај Смилковското Езеро. По речиси цела година, освен заканите дека Заев поседувал наводни телефонски снимки кои ги потврдуваат обвинувањата, никој никогаш не слушна ништо такво. Сепак, тоа не е пречка за „професионалците“ да продолжат да ги третираат шпекулациите како апсолутна вистина и да го навредуваат секој што не верува во лагите.

ТЕРОРИСТИ, АДВОКАТИ, ИНТЕЛЕКТУАЛЦИ И ИДИОТИ

Фрапантни тези и на одбраната и на дел од набљудувачите на процесот против кумановските терористи. Да не загинеа осум македонски полицајци во Куманово, позициите на убијците дека обвинетите не биле виновни за тероризам, туку само се бранеле, можеа да бидат смешни, но во ситуација кога осум семејства и цела Македонија жали за изгубените животи, ситуацијата е трагична и опасна. Со сиот ум одбраната сака да нè убеди дека луѓе што влегле во населено место облечени во униформи и со тешко вооружување, не се виновни затоа што тие биле нападнати, а не напаѓале. Тоа што пукале на регуларна полиција не се важи.

Идиотската позиција на обвинетите и на нивните адвокати можеби и може да се разбере затоа што сите се свесни дека уапсените убијци ги чекаат десетици години затвор и сега сакаат барем да се исперат од атрибутот

терористи и од поврзување со Исламската држава. Она што не може никако да се разбере е позицијата на дел од албанските интелектуалци во Македонија, кои во најголем дел молчат за тероризмот на кумановските убијци или, пак, глумејќи наивци, сè уште сакаат да нè убедат дека Мијалков е виновен што некој оставил осум семејства без татко, сопруг, брат. Така, доскорашниот член на Советот за радиодифузија, инаку брат на пратеничката Ерма Мехмети, тврди дека терористите воопшто не смеат да бидат в затвор. Мехмети, во порака до генералот Стојанче Ангелов, цитира „конвенции и закони на светско ниво според кои еден човек или група не смеат да бидат осудени (и држени во затвор) ако притоа се докаже дека државата е нарачател и организатор на тоа дејство“. Такви закони и конвенции на светско ниво за кои зборува Мехмети има само во неговата глава, а сè уште нема никаков доказ, ниту

...

Идиотската позиција на обвинетите и на нивните адвокати можеби и може да се разбере затоа што сите се свесни дека уапсените убијци ги чекаат десетици години затвор и сега сакаат барем да се исперат од атрибутот терористи и од поврзување со Исламската држава

сериозни индиции дека која било држава, па ниту Косово, е вмешана во организацијата на кумановските настани. Човекот што со години беше дел од многу важна државна институција како предлог на ДУИ не разбира дека националните емоции не можат да ги скријат неговите непознавања на меѓународното право и неговите интелектуални ограничувања. Мехмети сака да ни каже дека ако Македонија плати 50 платеници да ја урнат косовската влада и да предизвикаат хаос во Урошевац и тие бидат фатени, не треба да одговараат пред судот само затоа што друга држава стои зад нив. Дури и да се докаже дека некоја држава стои зад кумановските настани, Мехмети мора да знае дека тој што, без разлика на причините, употребил оружје и насилство со цел да постигне политички цели и притоа има жртви (а тоа го тврдат обвинетите и нивните пријатели) не само што се терористи, туку немаат никакво алиби за своите дела. За да го сфати ова, Мехмети може да ги прочита законите во Македонија или на Косово, Женевските конвенции, Хашките конвенции, Статутот на меѓународниот суд во Хаг, Повелбата на Обединетите нации, Кривичните закони на неколку земји, а не сам да измислува „конвенции и закони на светско ниво“. Смешна и жална реакција на човек кој се смета за интелектуалец со завршен факултет и кој во семејството има пратеник во Собранието од кого може да научи барем да не ја срамоти фамилијата со недоделкани тврдења. Уште пожално е што во тезите на Мехмети веруваат и многу други Албанци во Македонија и во регионот. ■

ВЕСТИ ВО 14.00 часот
на www.tv.republika.mk

НА МАКЕДОНИЈА, ДЕФИНИТИВНО, И ТРЕБА НОВ ДОГОВОР

Речиси една и пол деценија по потпишувањето на Охридскиот рамковен договор на Македонија како никогаш порано ѝ е потребен нов договор. На земјата ѝ треба широка општествена согласност дека во иднина нема да ни се случуваат работи какви што гледаме досега. Тој договор не треба да се прави ниту поради Албанците ниту поради Македонците туку поради сите граѓани. Но, за разлика од договорот потпишан во август 2001 година од тогашните лидери на најголемите политички партии, овој новиов мора да си го потпишеме во нашите глави пред да излезе на јавна дебата

Пишува | Горан Момирски

Албанците ќе бидат разочарани од тезите што се основа за усвојување на новиот договор. Затоа што токму тие се меѓу тие етнички групи што ќе треба да направат најголем компромис во согласност со параграфите на новата рамка во која ќе се движи Македонија. Тие ќе мора еднаш засекогаш да решат дали во Македонија ќе се однесуваат како гости кога треба да се добие нешто, а како домаќини кога треба да се дава. Ако сакаат да добиваат секогаш

кога ќе побараат нешто мора да бидат подготвени и да даваат на тие што бараат од нив. Не може во општините каде што локалната управа е во рацете на албански партии да нема ниту еден нововработен Ром, иако никој од нас нема дилема дека токму ромската заедница е најзагрозена според сите социјални и економски параметри. За избраните Македонци од работа воопшто не треба да се зборува. Не може Албанците да ги игнорираат Македонците,

Турците, Србите, Власите, Бошњаци, Ромите и сите други заедници секогаш кога можат да го прават тоа, а да ја користат секоја можност за да се пожалат дека се дискриминирани, најчесто од Македонците.

Не може ниту еден Албанец да не ги осуди насилството во Куманово како автентичен обид за дестабилизација на земјата во која живеат и Албанци. Не може на прсти од едната рака да ги броиме Албанците што јавно го

осудуваат трендот на заминување на нивни сонародници во редовите на Исламската држава. Не е прифатливо секогаш кога има каков било простор за такво нешто да се демонизираат и да се обвинуваат Македонците за насилство кон Албанците, а да не се каже во исто време дека често меѓу жртвите има Македонци, а насилниците се токму припадници на етничката група во земјата што е втора според бројот. Не е природно да има многу Македонци што без никаква дилема ќе го осудат насилството врз Албанци, како што се случуваше често во периодите кога имаше насилство меѓу млади луѓе во Скопје, а меѓу Албанците да се молчи за сверското тепање Македонци, Срби и Роми од страна на Албанци.

Во моментот во Македонија, но и во дијаспората, не може да се најде ниту еден Албанец што остава можност од барем од еден процент дека кумановските настани не се

Чувството дека Албанците со евентуално шест милиони луѓе се мнозинство на Балканот и сите други што се помалкубројни од нив (пред сè Македонците) мораат да ги почитуваат не е добра основа за повторно градење на довербата, која е сериозно нарушена од преголемиот број инциденти, закани и дела што се иницирани или во кои учествувале радикални припадници на албанскиот народ

организиран од владата во Скопје. „Апсолутната вистина“ според која косовските убијци се невини жртви, а не озлогласени убијци на осум македонски полицајци не може да биде сменета од каква било одлука на каков било суд. Оваа „национална позиција“ изградена од центри во Тетово, Скопје и во Приштина е само врв на сантата мраз, а неа не може да ја стопи ниту Албанец на чело на Министерството за правда, ниту Албанец јавен обвинител, ниту Албанец полицаец загина во борба, ниту одлука на Уставниот суд или на Врховниот суд каде што, исто така, има Албанци. Не може, затоа што не се работи за проблем од правна природа туку за проблем од емоционална природа.

Албанците мора да разберат дека нема да можат својата фрустрација од дискриминацијата од времето на комунизмот и на првите години по независноста да ја искажуваат вечно и кога има и кога нема потреба од тоа. Неспорно е дека, како и во случајот со Афромериканците во САД, ќе треба да помине време во кое дискриминираните (иако во Македонија такви биле не само Албанците туку и сите други) ќе почнат да се чувствуваат како рамноправни, но тој период не може да биде половина век. Албанците што досега најмалку трипати (Илирида, конфликт 2001 година, Куманово) покажаа дека се подготвени со оружје да ја претворат Македонија во земја каква што тие сакаат, ќе мора да решат до кога оружјето ќе биде алтернатива на политичките и на социјалните процеси. Таа одлука не е лесна, но таа мора да биде донесена. Помалку е важно дали ќе биде запишана како продолжение на Призренската лига, дали како договор меѓу самите Албанци или, пак, во договор со Македонците.

Без кристално јасни позиции на Албанците од кои Македонците и сите други ќе ви-

дат дека немаат алтернатива за соживотот во Македонија, нема напредок ниту во меѓуетничките односи ниту во државата генерално. Сè додека луѓе како Невзат Халили, и други регионални радикали што се залагаат за Голема Албанија се фактор во албанската заедница, шансите за вакво нешто се многу мали.

Чувството дека Албанците со евентуално шест милиони луѓе се мнозинство на Балканот и сите други што се помалкубројни од нив (пред сè Македонците) мораат да ги почитуваат не е добра основа за повторно градење на довербата, која е сериозно нарушена од преголемиот број инциденти, закани и дела што се иницирани или во кои учествувале радикални припадници на албанскиот народ. И, конечно, Албанците ќе мораат да се решат дали својата иднина ја гледаат во Македонија заедно со Македонците и со другите или се гледаат себеси во „природниот албански сојуз“, кој Бериша и Тачи го сместија меѓу Подгорица и Превеза, меѓу Драч и Скопје. Сè додека не се на чисто кој пат сакаат да го фатат не може да има напредок на полето на интернетничките односи.

МУСА ЏАФЕРИ ВО АНАЛИЗАТА МОЖЕ ДА ЧУВА КАМЕЊА

Вицепремиерот одговорен за процесот на спроведување на Рамковниот договор, Муса Џафери, веројатно има право во договор со странски посредници, невладини организации и амбасади да предлага и да начува анализи што ќе имаат различни заклучоци. Тоа што мора да го знае пред да се разочара од (не)успешноста на неговите проекти е дека поминаа времињата кога некој во Брисел и во Вашингтон ќе тресне со раката и Македонија ќе потпишува рамковни преговори, ќе прекројува општински граници или ќе прифаќа компромиси што немаат основа во ниту една успешна државна приказна.

Албанците не сакаат да прифатат дека, и покрај поплаките на Албанците, Македонија се менува. Една од малкуте добри работи што се случија за време на антивладините протести мината година беше заедничкото дејствување на млади Македонци и на млади Албанци, кои меѓу себе комуницираа на македонски јазик и со тоа покажаа дека кога има желба (без разлика од каква природа е таа) може да се комуницира надвор од сегашните рамки според кои преведувачите се неминовност кога пратениците од македонска и албанска националност дебатираат во Собранието. Рамки во кои лидерот на ДУИ Ахмети по 14 години во владата сè уште не научи да говори македонски јазик, испраќајќи со тоа порака до своите сонародници дека и тие треба да не го користат македонскиот јазик.

ПАРТИИТЕ СО НАЈГОЛЕМА ОДГОВОРНОСТ

За да може да се оди напред, најголемата партија на Албанците во Македонија, ДУИ, мора да реши дали ќе води принципиелна политика или политика од денес за утре. Заканите за регионализација, односно создавање некакви заедници на албански општини, што се става на дневен ред секогаш кога Ахмети се соочува

со намалување на рејтингот, мора да станат историја. Кога ДУИ преку посредници ја плаши тезата дека ако не го добијат од ВМРО-ДПМНЕ тоа што го бараат може да влезат во коалиција со СДСМ дури и ако таа добие помалку пратеници, мора да има предвид неколку работи. Прво дека правилото владата да ја составуваат двете партии кај Македонците и Албанците со најмногу освоени гласови беше воведено во 2008 година токму на барање на ДУИ, чиешто претставници плачеа низ цела Европа што не се дел од владата. И второ и најважно дека, според македонскиот Устав, ниту една македонска партија нема обврска да инкорпорира која било друга партија во владата ако има доволен број пратеници.

ПРЕАМБУЛАТА И УСТАВОТ НЕ СЕ ВЕЧНИ, НО МАКЕДОНЦИТЕ НЕМААТ АЛТЕРНАТИВА

Македонскиот највисок правен акт, вклучително и неговиот вовед, таканаречената Преамбула, како и во секоја држава може да се менува како што и се случи во 2001 година, кога во Уставот беше инкорпориран Охридскиот рамковен договор. Тоа што не може да се менува е изоставување на терминот Македонци. Ако има политички и општествен договор во Уставот

може да се додадат и марсовци и пирати, но македонскиот народ не може да се извади или да се замени со граѓани или со која било друга форма. Не само поради тоа што ако се случи тоа Грците ќе слават три дена на Синтагма со зурли и со тапани затоа што самите ќе извршине колективно национално самоубиство, туку, пред сè, поради самите нас. Еден од столбовите на македонскиот национален идентитет е токму зачувувањето на Македонците во Преамбулата и во Уставот. Како ќе можеме да бараме од Грција светот да не нарекува Македонци ако самите го избришеме овој збор од највисокиот правен акт. И тука на Муса Џафери и на Питер Фејт не им помагаат ни камења фрлени од блиску ниту закани за војна ниту лаги за членство во НАТО и во ЕУ. Тоа мора да се издржи и точка.

БУГАРИ И ГРЦИ ВО УСТАВОТ

Што се однесува до предлогот, кој неофицијално кружи, а според кој покрај сегашните седум националности во Уставот на Република Македонија треба да се додадат и други етнички групи што живеат во Македонија, тоа не треба да загрижува. Во Македонија живеат и Хрвати и Бугари и Грци. Има и околу 200 Евреи. За Македонија не е проблем да укаже чест на сите што се лојални граѓани на земјата и кои помагаат таа да оди напред. Споменувањето на Бугарите и на Грците, освен што може да биде добар и позитивен чекор кон нашите соседи, е најдобар начин да се направи јасна формално правна дистинкција што мисли Македонија за проблемите што ги наметнуваат некои од нив. Иако на меѓународен план тоа не може да има некаква силна улога, јасното дефинирање на Македонците во Македонија од Грците и од Бугарите во Уставот ќе биде потег што не може никој да го негира, освен ако самите Грци и Бугари не побараат од претходно наведените причини да не бидат ставени до другите етнички групи. Со наведувањето на Бугарите во Уставот, на пример, ќе ја надминеме веднаш контроверзната формулација од Декларацијата за пријателство и за соработка со Бугарија потпишана во 1999 година кога беше потпишан „на македонски јазик според Уставот на РМ“.

НЕОДОЛИВА ПРАЗНИЧНА ПОНУДА НА СМАРТФОНИ СО СУПЕР ПОПУСТ

Не пропуштајте да одберете **Play Comfort** или **Business M**, сега со три пати повеќе интернет на најдобрата мобилна мрежа и нов MICROSOFT LUMIA 435, MICROSOFT LUMIA 535 или MICROSOFT LUMIA 640 смартфон со специјален попуст од 30%.

За повеќе информации, јавете се во нашиот Контакт центар, посетете нè на telekom.mk или во најблиската Телеком продавница.

Побрзајте, понудата на Lumia смартфони е валидна до 16 декември, а количините се ограничени.

**3X ПОВЕЌЕ
ИНТЕРНЕТ**

СПОДЕЛИ ДОЖИВУВАЊА

ВО ФОКУСОТ НА СПАСОВСКИ Е ДА СЕ СКРИЕ ФАЛСИФИКАТОРОТ?

Ако постојат индикации дека изворот на фалсификуваните лични карти со кои сега СДСМ тврди дека е направена изборна манипулација, што истрагата го негира, го носи истиот „потпис“ на аферата со патните исправи пред точно една година; тогаш не смее да се дозволи овој пат сето ова да помине неказнето. Но, дали по најавите и личните желби на Спасовски и овој случај да „заврши“ кај Специјалното обвинителство, сегашниот негов молк открива дека работата тргнала во друг правец?

Пишува | Наум Стоилковски

Да бараше „Република“ став од двата партиски центра, па да добиеше спротивставени одговори, работата ќе беше разбирлива. Но, во разговор со првиот технички министер за внатрешни работи да се добијат одговори на прашања, за веднаш потоа, во втор разговор, овој пат со заменикот, доверашниот министер, да добие сосема спротивни, но целосни одговори, „истрагата“ води кон многу пишувањето на челникот на МВР.

■ **Сè уште вештачењето не е завршено до крај** - одговори Спасовски, кој додаде дека за да знае до каде е вештачењето ќе мора да провери во Одделот за организиран криминал. На прашањето/ констатацијата дека молкот трае предолго земајќи

ги предвид посочувањата од стручњаци дека случајот може да се разјасни за најмногу неколку дена, Спасовски одговори отсечно:

■ **Како што се добиваат резултатите, така ќе ги објавуваме** - вели за „Република“ техничкиот министер и генерален секретар во СДСМ.

Прашањето е зошто Спасовски, кој бомбастично ја најави истрагата за овој случај, молчи и вели дека „истрагата е во тек“. За разлика од техничкиот министер во МВР, Митко Чавков, кој, патем, на дневна база е информиран со напредувањето со истрагата и ги посочи наодите од досегашната истрага.

■ **Одговорено е на клучното прашање, кое е најсуштинско во овој случај, што беше подигнато на многу високо ниво и тоа од страна**

на министерот. Значи одговорено е на клучното прашање со кое се сакаше да се даде одговор на јавноста дали овие фалсификувани лични карти се употребени во изборниот процес. Тие не се употребени во изборниот процес. Утврдено е дека е украден идентитет на многу лица, но проверките во ДИК и во Заводот за статистика покажаа дека овие лица не постојат на избирачките списоци. Овие податоци, лица со адреси на живеење, не постојат на избирачките списоци според адреса на живеење. Не постојат и со тоа се елиминира тезата дека, наводно, се креирани фалсификувани лични карти за изборните процеси за изборните цели - вели Чавков.

Зошто Спасовски, кој како министер го најави случајот како приоритетен, молчи за резултатите од

КУСО ИНТЕРВЈУ СО СПАСОВСКИ

Република: Колку се точни објавените информации дека вештачењето е завршено и дека таканаречените фалсификувани лични карти не се пуштени во промет?

Спасовски: Вештачењето сè уште не е завршено до крај.

Република: До каде е?

Спасовски: Тоа мора да се провери, да го добиеме извештајот од Одделот за организиран криминал за да видиме што- како.

Република: Вие го најавите како приоритетен, но долго трае молкот.

Спасовски: Како се добиваат резултатите, така ќе ги објавуваме.

Република: Стручњаци и ваши колеги посочуваат дека тоа се расчистува многу бргу, за еден ден.

Спасовски: Тоа испитување трае затоа што тоа не е мала акција како што мислиме ние.

Република: До вас се доставени само 105 лични карти, нема ништо од тој поголем број што беше споменат?

Спасовски: Не знам јас кој споменал, јас знам што е доставено како пријава во МВР.

Република: Колегите од „Фокус“ објавија...

Спасовски: Тоа нив ќе ги прашате, не знам јас што имаат и како имаат, јас знам тоа што е доставено овде.

Република: Кога може да очекуваме резултат, кога ќе заврши истрагата?

Спасовски: Кога ќе заврши истрагата!

истрагата, кои се очекуваше да ги објавува чекор по чекор, односно да ја запознава јавноста за секој нов момент од неа? Уште поголем фокус на неговото премолчување е фактот што во јавноста веќе беа пуштени информации, кои веднаш потоа ги потврди неговиот заменик?

Ако некој помисли дека се работи за неоткривање детали за да не дојде до нарушување на истрагата, Спасовски и самиот уште кон крајот на минатиот месец во телевизиско интервју истакнуваше резултати

од вештачењето - за квалитетот на хартијата и за печатењето дека укажува на тоа дека се работи за фалсификат, дека е направена проверка што покажала дека постојат лицата наведени на документите, дека биле издадени за Штип, Куманово, Гостивар, дека очекува наскоро да заврши вештачењето за ДНК-анализите и други зафати.

Во интервјуто посочува и дека е во „постојан контакт и комуникација со сите“ професионалци што работат на случајот, но токму денот или, поточно, деновите кога излегоа информациите дека личните карти не се користени во изборни цели, односно дека не се употребени никаде, за ниедни цели, не биле во промет - поради што, според полицијата - и нема фалсификат, токму тогаш немаше информации.

Но тогаш Спасовски посочи и што е целта на истрагата - случајот да заврши во Специјалното јавно обвинителство. Дури, посочи дека тоа и лично го очекува. И во настапот од собраниската говорница се повика на прислушуваните материјали, дури споменувајќи и конкретно име, од позиција технички министер за внатрешни работи прашан до каде е истрагата.

На истите „разговори“ или на дел од разговор што не трае повеќе од 18 секунди, се повика и во телевизиското интервју, кога ги поврза прислушувањето и аферата со личните карти како „афера што се навести со проектот 'Вистината за Македонија'... таа афера полека, но сигурно се разоткрива“.

Имајќи го сето ова предвид, молкот, посочувањето на недостиг од информации за тоа до каде е истрагата, кусите и отсечни одговори дека ќе се изјасни „кога ќе заврши истрагата“ без да наведе барем приближен временска рамка - е несвојствен манир во кустиот министерски мандат на Спасовски. Зошто генералниот секретар на СДСМ во својство на технички министер за внатрешни работи даваше изјави за истрагата, заклучно со тоа дека ќе се испитуваат податоците од ДИК и од Заводот за статистика, а сега кога стигнаат тие податоци, замолчи?

ЛИЧНИТЕ КАРТИ И ПАСОШИТЕ СО ИСТ БЕЛЕГ?

Многу повеќе е симптоматично, одошто случајност и игра на судбина, тоа што во ист период од годината, преку ист весник, до ист автор во тој весник, неименуван извор доставува „тврдења“ за фалсификувани биометриски документи. Лани во истиот период, со истиот разработен тек за фрлање сомнеж на изборните резултати, еден неделник финансиран од главните финансиери на опозицијата, кој сега ја отвори аферата за фалсификувани лични карти, ја отвори аферата за фалсификувани пасоши. И тогаш изворот на информацијата и на видеоснимката за фамозната „фабрика“ останаа мистерија, заедно со сите други информации што би можеле да помогнат во истрагата.

Овој пат, аферата за личните карти, преку истрагите што се водат, мора да одговорот и на уште две многу важни прашања - кој и зошто го има направено тоа? Фактите говорат дека е украден идентитет на многу лица, кои, по проверките во Државната изборна комисија и во Заводот за статистика, не постојат на избирачките списоци.

Чавков посочува на индикации за поврзаност на двата случаја, односно одговорот на кој и зошто ќе биде во корелација со аферата за патните исправи, која на времето беше објавена од истата редакција.

■ **Има индикации што укажуваат дека овие два случаја се поврзани, патните исправи и личните карти, така што со тоа расчистување на двата случаја ќе падне во вода и конструкцијата што сакаше да се наметне во јавноста** - посочува Чавков.

Во времето на аферата со пасошите министерка во МВР беше Гордана Јанкуловска. Според неа, двете приказни, за пасошите и за личните карти, не се слични, туку се - идентични. Истиот режисер, истото сценарио, истите актери и, веројатно, истите извршители.

■ **Тогаш не доставија материјален доказ, никаде во правен промет**

не се појавил таков документ, никој не го видел, а се тврди дека има фалсификат. За да потврдиш дека има фалсификат, мора да го вештачиш документот - вели Јанкуловска.

Објаснувајќи ги биометриските документи и нивото на заштита, Јанкуловска потсетува дека обрасците не се изработуваат во Македонија, дека се набавуваат од странство и дека секој документ има различен број на заштита. Така, 105-те доставени документи може да се проверат за еден час, објаснува поранешната министерка.

■ Не ми е јасно зошто молчи Оливер Спасовски, техничкиот министер. Тој ја отвори аферата, а сега го снеса. Него на дневна основа го информираат, а ова го најави како битен предмет. Ова не е нешто што се случува во некое полициско одделение, тогаш може и да е разбирливо, не може министерот да знае за секоја ситница. Но, ова е предмет што е приоритетен и тој го откри. Природно е, ако те

„Република“, кон крајот на август анализираше дека „техничкиот министер од СДСМ... ќе ја има историската шанса да биде прв министер на полиција од актуелната опозиција што би поминал ‘чист’“.

„Кој и да седне по избор на СДСМ на тоа место воопшто нема да има лесна задача. Да се соочи со партискиот притисок, да се соочи со заменик-министрот, кој ќе има право на вето, да успее пред своите подредени да се наметне засенувајќи го ликот на насмеаниот Заев од Куманово, да се соочи со полициските службеници што беа тепани од СДСМ... Се чини дека од 20 октомври, во МВР ќе продолжи низата афери што ги следат министрите за внатрешни работи од СДСМ; та било тоа да се крајно криминални набавки со милионски суми, исчезнување килограми дрога од депото, убиства на полициски службеници, владеење на оружјето, изборни тепачки и убиства, до забошотени истраги...“ (Неделник „Република“ бр.154)

интересира предметот, да бараш информација, тоа е и право, но и обврска - анализира Јанкуловска.

Дали очекува разрешница? Секако, додава Јанкуловска, која со години го раководеше Министерството за внатрешни работи.

■ Мора да има разрешница. Таа разрешница мора да биде порака и за СДСМ и за сите дека не може да си играат „Холивуд“ кога ќе им текне. На крајот на краиштата, и дома на печатач некој да испечатил лични карти, мора да одгова-

ра. Посебно за вакво сценарио, со кое се креира недоверба во институциите - очекува Јанкуловска.

Играњето „Холивуд“ во Македонија, особено како сценарио за уривање на институциите, за негирање на изборните резултати, за нарушување на вкупната доверба кон државниот апарат, е сценарио на кое опозицијата игра подолг период. Сега, кога токму опозицијата „седна“ во МВР, декларативно „за враќање на довербата кон институциите“, молкот од Спасовски целосно оди во спротивна насока. ■

ЕЛИТИСТИТЕ ВО ПАНИКА: „ОБИЧНИТЕ“ ПАК ЌЕ ГИ КАЗНАТ

Опозицијата и натаму живее во сопствен филм. Елитистички, се разбира, бидејќи и не знае за друг. Биле тоа фрапантно бедни „контравести“ или жолчни изливи на нечии мрачни новинарски ситни души, тие си се поинакви. Секогаш. Затворени во сопствениот свет, не го разбираат ни сопствениот народ. Или, беше „стока“...

Пишува |
Љујчо Цвејановски

„Елитизмот е назив за идеологија и за движења кои се базираат на убедувањето дека одлуките, управувањето или власта во некое општество, организација или држава, мора да биде ограничено исклучиво на припадниците на неговата елита, односно на поединци кои од нејзините ‘обични’ припадници се истакнуваат по потеклото, материјалното богатство, образованието, по физичките или по менталните способности. Таквиот став се оправдува со тврдењето дека ‘обичниот народ’ нема интелектуални или морални квалитети, односно финансиска независност, кои би му овозможиле да носи одлуки за општо добро, односно, дека на неговото

расудување може да се влијае со поткупување и со краткорочно задоволување на потребите“.

Ова не е опис на историјатот или на дејствувањето на челниците и на јуришниците на СДСМ. Не. За нивна жал, ова е (од збор до збор) најприфатената и најупотребуваната светска теорија за елитизмот, во која, пак, пластично ни се опишува две и пол децениското дејствување на оваа македонска политичка партија. Небаре некој отстрана гледајќи го нивното однесување опишал и препишал кои се принципите врз кои се темели и кои се постулатите врз кои функционира СДСМ во Македонија. Фрапантно или не, но препишано е буквално, од збор до

збор. Уште една од основните карактеристики на елитизмот е затвореноста, која продуцира природно создавање на сопствен, нереален свет и на впечатоци за опкружувањето т.е. сопствената држава и уште погубно – сопствениот народ. Ова е уште една силна особина на партијата од сегашен „Павел Шатев“. Непознавањето на сопствениот народ, пак, се должи токму на оваа високоценета карактеристика во нивните редови. Зошто и би го запознале овој „обичен“ свет, кој нивните јуришници, влезени во елитистичкиот филм за сопствената лажна супериорност, постојано бараат повластен статус за себе и го споредуваат народот со овци и со стока...

avicena лабораторија

СПЕЦИЈАЛИСТИЧКА ДИЈАГНОСТИЧКА ЛАБОРАТОРИЈА
Совршенството ни е во крвта

- БОЛКИ ВО СТОМАКОТ • ПОДУЕНОСТ • ЗАПЕК • ПРОЛИВИ
- ГЛАВОБОЛКИ, МИГРЕНА • БОЛКИ ВО ЗГЛОБОВИ
- КОЖНИ ПРОМЕНИ • ХРОНИЧНА ПРЕКУМЕРНА ТЕЖИНА

ДАЛИ ПРИЧИНАТА ЗА ВАШИОТ ПРОБЛЕМ Е **ИНТОЛЕРАНЦИЈА НА ХРАНА?**

Понекогаш, одредени лица имаат невообичаена реакција кон одредена храна или состојка од храна!

- ✓ **ТЕСТ СО КОЈ СЕ ОДРЕДУВА МОЖНА ИНТОЛЕРАНЦИЈА НА ПРЕКУ 90 ВИДОВИ ХРАНА ИЛИ СОСТОЈКИ ОД ХРАНА ОДЕДНАШ!**
- ✓ **ЦЕЛОСНО ИСЧЕЗНУВАЊЕ НА СИМПТОМИТЕ И ПОДОБРУВАЊЕ НА ЗДРАВСТВЕНАТА СОСТОЈБА ПО ДИЕТА БАЗИРАНА НА РЕЗУЛТАТ ОД ТЕСТ ЗА ИНТОЛЕРАНЦИЈА.**

Локација 1 - Комплекс Македонија (спроти Алумина)
Бул. 8 Септември бр.2, Лок. 1, 1000 Скопје
тел: 02/3177 001, 075 211 406; факс: 02/3177 130; e-mail: lab1@avicenab.com.mk

Локација 2 - нас. Аеродром
Бул. Јане Сандански бр.7, Лок. 4, 1000 Скопје
тел: 02/24 77 345; факс: 02/24 77 347; e-mail: lab2@avicenab.com.mk

www.avicenab.com.mk

И СТАРО И МЛАДО СВЕДОЧИ ЗА ЕЛИТИЗМОТ...

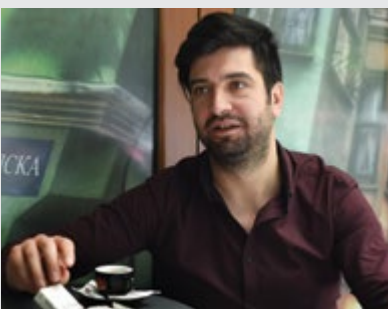
„Ресавската школа“ на препишување, базирана на мрзливоста на „избраните“, очигледно повторно доаѓа до израз во СДСМ. Чувството е дека толку се желни да бидат елитисти и поинакви од остатокот на „обичните“ смртници, што нашите социјалдемократи, едноставно, само го препишале и на лице место во Македонија го примениле светскиот опис на елистист. Башка, не би им било првпат. Препишуваа и препишуваат програми, логоа, изборното. Зошто не би го препишале и отелотвориле и описот на она кон што тежнеат и што сонуват да бидат, или да станат? Па и Мајкл Џексон сакаше да биде ист како Дајана Рос, нели...

За изолираноста и за самобендизаноста на „синокрвните“ се раскажува одамна, но најболно е кога ќе се отвори познат левичар од сопствените редови, или пак, познавач на состојбите и коалициски партнер кој ги познава и следи со децении. Поточно, дваесет и пет години. Вториот е Стојан Андов, првиот македонски претседател на Собранието и долгогодишен коалициски партнер. Човекот што одлично го познава претходниот, неприкосновен лидер на социјалдемократите, во интервју, искрено ги посочи Зоран Заев и сегашното раководство на СДСМ како бедна политичка копија на партијата на Црвенковски од ‘90-тите години на минатиот век.

„СДСМ, исто така, е многу затворен за сугестии и луѓето околу Заев се единствените што од-

лучуваат. Грешка на сегашното раководство на СДСМ е и тоа што не се дистанцираа од системот на владеење на нивната партија од ‘90-тите, а во секавањето на народот не е избришан тој период кога немаше владеење на правото“, вели човекот кој мина децении во коалиција со популарниот „папа“, а сега е дежурен критичар на актуелната власт.

Либералот Андов, меѓу другото, го открива затворениот начин на дејствување на СДСМ, јавна тајна за партијата во која одлуките ги носат неколкумина „одбрани“. Сегашната врхушка ја знаеме, а со тоа и погрешноста на нивните небулозни решенија за дузина чекори, особено штетни за државата, но и за самата партија како политички субјект. Сосема случајно, на стариот либерален волк му се надоврза еден млад опозициски колумнист и левичар, но вистински, не како самодекларирани левичари од СДСМ. Ивор Мицковски, човекот што своевременно беше и дел од партиската приказна, удри по актуелната врхушка. Им најави нова пропаст и катастрофа, но не заборава да спомене нешто и за нивната самоизолација, т.е. за затвореноста на челниците.

„Историјата ќе покаже како ситни души и замаглени глави одбраа погрешни патишта, но малку што вреди историјата на губитниците“, пишува Мицковски за СДСМ и за актуелните потези на челниците. Тој додава дека гледа преголеми заблуди кај оние што се замислуваат дека се некаква прогресивна сила во општеството, а всушност се самоизолирани и веќе препознаени како нереални и нерелевантни.

СДСМОВСКИ ОКСИМОРОН: ЕЛИТИСТИ ЧОВЕКОЉУПЦИ

Иако генерациски ги дели речиси половина век, и Андов и Мицковски се на иста линија околу дејствувањето на партијата и нејзината затвореност за промени и околу одбивноста кон приспособување на какви било промени.

Во сличен контекст е и една теорија, која интелигенцијата ја толкува како приспособување на новонастанатите ситуации. Целосната социјалдемократска неприспособливост и статичност, пак, воопшто не одат во прилог на нивната теорија за елитизмот. Од друга страна, пак, можеби интелектуалните и моралните квалитети не се она што ги одделува нашите елитисти од „обичниот народ“. Дали во нивниот случај поделбата се одредува само според припадноста кон партијата, или според потеклото во теоријата за елитизмот? Во овој случај, нивниот елитизам сè повеќе наликува на морално-политички нихилизам, во кој се негираат сите востановени политички и општествени вредности кои не можат да се базираат на никакви рационални аргументи.

А за да биде Македонија единствена, макар по нешто, во овој елитистички филм кај нас меѓу главните ролји се и граѓанските организации или т.н НВО. Верувале или не, но оние што декларативно и статутарно се залагаат за човекови права и слободи, во себе кријат и негуваат елитистички дух и елитистички аспирации. Некои и не ги ни кријат, како Најчевска, Милчин и дузина други „граѓански активисти“ кои со текот на годините го открија својот вистински лик и станаа дел од СДСМ, некои и пратеници и челници. Со овој чин партијата даде уште еден, скром придонес во ендемската разновидност на Македонија. Благодарение на нив, ние сме ексклузивни иматели на единствен општествено-политички вид на елитисти-човекољупци, оксиморонски поим кој открива лица кои јавно ги застапуваат сите елитистички

принципи, особено за обичните смртници кои се виновни за сè што се случува во државата, поради тоа што не разбирале ништо, а од друга стана се или биле челници на хелсиншки комитети, фондации отворени општества и што ли не. Неспиво и нелогично, но не и неостварливо. Барем во редовите на СДСМ. Едно, пак, дефинитивно ги спојува – меѓу нив има многу самонаречени индивидуалци, интелектуалци и професори. Индивидуалци не можат да бидат бидејќи дејствуваат во јато, а професорската поврзаност со партијата е познат факт, детектиран и познат во регионот, не само во Македонија. „Тоа е партија, која слично како и сите други левичарски на Балканот, се потпира на професорите на факултетите за општествени науки и наследници на поранешната комунистичка елита“ – вака словенечкиот новинар Јоже Бишчак од нивниот најтиражен неделник „Репортер“ го опиша македонскиот СДСМ.

Нивната поврзаност, пак, со т.н. невладини организации или НВО, кои некогаш во иднина кога социјалдемократите ќе победат на избори (ако дотогаш не исчезнат од политичката сцена) дефинитивно ќе мораат да го сменат предзнакот „невладини“, е добро опишана во американската истражувачка сторија на еминентната „Нешнел ривју“ за состојбите во Македонија. Авторот Џеј Нордлингер, кој мина два месеца кај нас во април и во мај годинава, вели дека Џорџ Сорос ја имал улогата на тројански коњ во државата, кој сега прераснал во октопод. За посткомунистичкиот СДСМ, Нордлингер отворено вели: „Дали овие момци се комунисти во срцето? Поверојатно се опортунисти, заинтересирани за моќ, контрола и за власт. Конзервативците во Македонија погрдно ги нарекуваат комуњари, збор кој наведува дека тие се семикомунисти кои зборуваат за социјални идеи, а реално само сакаат да бидат на власт“.

Пандов: Комсомолци и деца на комунистички функционери

Народот е секогаш во право со своите поговорки, па така и овој пат, вели аналитичарот Александар Пандов, кој во познатата „круша под круша паѓа“, гледа дека сега под Црвенковски, ни падна Заев!

ПАНДОВ: Премногу оптимистичко беше верувањето дека оној што учел од Црвенковски и истиот му бил идол, ќе биде различен од учителот. Но, барем да е така. Гледано од временска дистанција, сфаќаме дека Заев е само лош обид за копија на Црвенковски. Сепак, нешто и научил, а тоа е живеењето во свет надвор од реалноста и, секако, никаков допир со народот. Да се потсетиме, СДСМ е партија создадена од кадри на елитната комунистичка младина, поточно, деца на комунистички функционери и црвени комсомолци. Сите тие тогаш, како и овие денешниве, никако не можеа да сфатат и прифатат дека на денот на гласање еднакво вреди гласот и на земјоделецот во Пелагонија и на професорот на правен факултет. Оттаму тие и не чувствуваа никаква потреба да се симнат долу на земя и да направат контакт со народот, да го прашаат како му е и дали му треба нешто. Не, тие веруваа дека народот постои за да гласа за нив и му обрнуваа внимание само пред избори. Со заминувањето на Црвенковски од политичката сцена, сите се надевааме дека конечно во Македонија ќе добиеме автентична македонска левица, која ќе се бори за поголеми социјални права и за поголеми бенефиции за работникот. За жал, сведоци сме дека сега СДСМ функционира како воена миниорганизација во која сè е централизирано и одлуките и политиките ги носат само многу мал број луѓе.

Партијата се раководи со железна тупаница, а луѓето што живеат во околните згради на нивниот штаб, говорат дека од зградата на СДСМ постојано се слушало дерење и хистерично пиштење. Самиот Заев се фали дека имал бункер во зградата и дека многу често спие во него со своето обезбедување! Како резултат на сè, погледнете го изборот на техничките министри и заменици. Од најавени експерти во своите области, добивме само послушници на Заев и на Шеќеринска. Тоа ли е сега елитата на СДСМ? Дефинитивно сум уверен дека за оваа генерација левичари времето неповратно замина, но, секако, постои надеж дека по пролетните избори оваа раководна постава ќе замине во историјата, а ќе се појави нов млад левичар кој ќе има сила, визија и знаење да ја обедини македонската опозиција и да ја направи сериозна политичка сила во Македонија. ■

ТЕМА НА НЕДЕЛАТА

Барањето на УПОЗ е да се воведе летно работно време од 7.30 до 15.30 и од 8.00 до 16.00 часот како зимско работно време, или да се определи приспособливо работно време во зависност од потребите на институциите

компаниј е дел од европската практика на живеење. Речиси сите европски земји работат според ова работно време. Имајќи ја предвид деловната соработка со претставници од другите земји, било неопходно усогласување од ваков тип.

▪ Разбирливо е да сакаме и да гледаме да се усогласиме со Европа. Но во Европа во 17 часот сè уште е ден, додека кај нас се стемнува во 16 часот. Ова работно време оди на штета на граѓаните, но и на фирмите – нагласува Дејановски.

ПОРАНО НА РАБОТА ИЛИ ЕВРОПСКИ СТАНДАРДИ

ФЛЕКСИБИЛНО РАБОТНО ВРЕМЕ ЗА ПОГОЛЕМА ПРОДУКТИВНОСТ

Пишува: Билјана Зафирова

Добро би било работното време бидејќи од 7 часот наутро, или половина час подоцна, да заминам од работа околу 15 часот, денот да е пред мене, да стигнам во градинка да го земам детето, да имам време да поминам со него – ова е едно од мислењата што ќе ги слушнете кога луѓе разговараат за тоа кога би сакале да заминат на работа.

Наспроти нив, имате друга група – тие што уживаат во ноќниот живот, па се подготвени да прифатат да одат на работа во 10 часот, да завршат во 18 часот за вечерта повторно да можат да „се стават во ноќен живот“.

Генерално, Македонија има работно време од 8.30 до 16.30 или од 9.00 до 17.00. Синдикатот на работниците од управата, правосудните органи и здруженијата на граѓани на Република Македонија со години се обидува да го смени работното време. Тој има идеја повторно да ја реактивира иницијативата за враќање на „старото“ работно време.

▪ Нашите членови, а и граѓаните што знаат дека сме од УПОЗ, често нè прашуваат што стана со промената на работното време, кога ќе има промена. Генерално, луѓето сакаат да одат порано на работа, да се враќаат порано дома. Вака, особено во зимските месеци, стануваме кога е темно, доаѓаме дома во мрак – вели Трпе Дејановски, генерален секретар на УПОЗ.

Тој тргнува од самиот себе – дека нему би му одговарало да заврши порано со работа за да може попладне да помине повеќе време со детето. Вака, смета тој, останува премалку време за средба со децата, активности со нив.

▪ Со сегашното работно време ги губиме семејните традиционалните вредности. Се отуѓуваме едни со други. И 30 минути многу значат во секојдневниот живот. Доволно е да се врати барем за половина час работното време за да не го губиме времето што сакаме и треба да го поми-

неме со семејството – вели Дејановски.

Ќе ги слушнете повозрасните како раскажуваат дека со старото работно време имало време кога ќе дојдат дома да направат тазе ручек, да седнат со семејството, да одморат и да се видат со пријатели, да отидат на некој културен настан... Сега, сметаат тие, животот е сведен на дома-работа, работа-дома.

ПРИСПОСОБЛИВОТО РАБОТНО ВРЕМЕ Е ПОПРОДУКТИВНО

Но, ќе ги слушнете и помладите кога ќе кажат дека им е кошмар станувањето наутро, откако вечерта имале одлична забава во некој од ноќните клубови, која траела до раните утрински часови.

Дејановски вели дека сосема ги разбира и тие што се за работното време да почнува подоцна. Затоа и барањето на УПОЗ е да се воведат работно летно време од 7.30 до 15.30 и од 8.00 до 16.00 часот како зимско работно време, или да се определи

флексибилно работно време во зависност од потребите на институциите.

▪ Зошто да не се направи работното време да биде приспособливо, да може да се дојде на работа од 7.30 до 9.00 часот и да заминеш од работа зависно од тоа кога си дошол?! Од разговорите што сме ги имале со институциите, министерствата, акцентот на работа го имаат од 9 часот до 15 часот. Така што со приспособливото работно време тој ударен период е целосно покриен. Од друга страна шалтерите би работеле од 7.30, па луѓето ќе имаат можност да си ги завршат обврските пред работа, без да излегуваат во периодот кога им е работно време – коментира Дејановски.

Од УПОЗ објаснуваат дека доставиле до Владата иницијатива за промена на работното време, откако претходно се справало на работната група формирана од Економско-социјалниот совет на РМ. Според нив, била постигната согласност од сите заинтересирани страни. Бил донесен заклучок дека промената на работното време ќе влијае позитивно на усогласувањето на деловниот и на приватниот живот на работното место. Но работното време сè уште не е променето.

И од Конфедерација на работодавачи се согласни со прилагодливото работно време.

▪ Ние долго време се залагаме и инсистираме на воведување

флексибилно работно време. Од тоа бенефит ќе имаат и фирмите и вработените, бидејќи работното време ќе се прилагоди на нивните потреби, со што ќе дојде до зголемување и на продуктивноста, но и на вработеноста. Постојат сезонски активности кои бараат свој тамјинг на завршување, а за тоа најдобро е работно време кое ќе може да се менува по потреба. Токму затоа ние сметаме дека од големо значење за бизнисот би било воведување на прилагодливо работно време – вели Миле Бошков од Конфедерација на работодавачи.

ВРЕМЕНСКАТА ЗОНА Е НАЈГОЛЕМ ПРОБЛЕМ

Од УПОЗ сметаат дека временската зона во која се наоѓа Македонија е неприродна. Според нив, да сме во временската зона со Бугарија и со Грција, каде што, како што велат, реално припаѓаме, би било сосема поинаку. Но со временската зона што ја имаме и работното време што ни е определено не можеме да ги почувствуваме сонцето и светлината затоа што во тој период сме врзани со работа.

А работното време во Македонија беше променето поради усогласување со европското работно време. Тоа беше направено на крајот на 2006 година, од кога државната администрација, но и многубројни приватни компании го сменија старото работно време во ново што почнува од 8.30 часот и трае до 16.30 часот или кај некои од 9 до 17 часот. Работното време од 8 до 16, односно од 9 до 17 часот за поголем број од приватните

РАБОТНО ВРЕМЕ ОД ШЕСТ ЧАСА

Работниците се попродуктивни доколку работното време им е пократко, утврдија Шведаните. Компаниите во земјата ја спроведоа промената поради целогодишното истражување за да се споредат трошоците и придобивките од пократкото работно време. Според истражувањето спроведено минатиот месец, во кое биле вклучени 600.000 луѓе, тие што работат по 55 часа неделно имаат 33 отсто поголем ризик од добивање срцев удар, за разлика од тие што работат 35-40 часа неделно.

Одлуката за скратување на работното време се должи на резултатите од истражувањата што покажале дека со пократкиот работен ден персоналот би бил помотивиран и би имал повеќе енергија да сработи повеќе за пократок период.

Линус Фелдт, извршниот директор на компанијата од Стокхолм „Филимундус“ вели дека со воведувањето на скратеното работно време не само што продуктивноста останала иста, туку се забележуваат и помал број конфликти меѓу персоналот затоа што луѓето се посреќни и поодморени. За да се соочат со значајното скратување на работното време, Фелдт посочува дека вработените биле замолени да се држат настрана од социјалните мрежи и од другите работи што би им го одземале времето на работното место и на состаноците. ■

ИСПЛАТАТА НА K15 Е ЗАДОЛЖИТЕЛНА, АМА РЕТКО КОЈ ЌЕ ЈА РЕАЛИЗИРА

Во практиката се појавуваат дилеми затоа што недостигаат прецизни критериуми и параметри за евалуирање на економско-финансиската состојба на работодавецот што ќе биде оправдување пред работникот и инспекторот за намалување на регресот. Дилемата е какви аргументи и факти треба да се разгледуваат како оправдување за неможност да се исплати минималната сума

Пишува | Александрија Сивковска

Исплатата на регресот за годишен одмор е задолжителна и им следува на работниците, но, за разлика од лани, кога сите работници добија K15, годинава неговата исплата нема да биде во толку масовна форма. Имено, фирмите што се соочуваат со финансиски тешкотии, во договор со синдикатот, можат да исплатат пониска сума регрес за годишен одмор од 8.600 денари или воопшто да не го исплатат. Алибито за неисплаќање, кое може да се искористи, се токму паричните проблеми, што е предвидено со измената на Општиот колективен договор за стопанството направена кон средината на годинава. Тие што нема да прикажат

финансиски проблеми, а нема да исплатат K15, можат да се соочат со парични, па и со затворски казни пропишани со законската регулатива. Сепак, крајот на годината се ближи, што значи и крајниот рок за исплата на K15, но и покрај сите објаснувања на многумина не им е јасно кој сè треба да добие K15 и во кој износ. Синдикатот и правниците велат дека и годинава ќе мора да се исплаќа K15 на сите работници во приватните фирми, додека работодавците информираат дека тие не се во состојба да исплатат по 8.600 денари на секоја работник на име регрес за годишен одмор. Тоа значи кој добие K15 добие, кој не добие нема право да се буну.

Синдикатот и правниците велат дека и годинава ќе мора да се исплаќа K15 на сите работници во приватните фирми

Исплатата на регресот за годишен одмор, популарно наречениот K15, е задолжителна. Во тие фирми во кои е утврдена слабост во делот на финансирањето, односно фирмите имаат финансиски тешкотии, се дава можност преку синдикатот, со потпишување спогодба, да има намалување на тој износ и врз основа на консултации со гранковиот синдикат да дојде до намалено нивелирање на износот за K15. Значајно е да се нагласи дека ваквата анализа се прави за да не се дојде во ситуација поради K15 да се загуби работното место, што е во дух на кампањата да ги задржиме работните места - вели претседателот на Сојузот на синдикати на Македонија, Живко Митревски.

Правото на регрес за годишен одмор е уредено со ОКД за приватниот сектор од областа на стопанството, кој во согласност со Законот за работни односи, важи и се применува за сите вработени и работодавци од приватниот сектор во стопанството, без оглед на тоа дали се членови на организациите на работниците - синдикатите или на организациите на работодавците.

ССМ како претставителен синдикат и социјален партнер во државата, во преговорите со Организација на работодавци го задржа задолжителниот карактер на исплата на регресот и при потпишувањето на Спогодбата за изменување и за дополнување на ОКД за приватниот сектор од областа на стопанството - објаснуваат од ССМ.

Регресот за годишен одмор е во висина од најмалку 40 отсто од основната на просечната плата, под услов работникот да работел најмалку 6 месеци во календарската година кај ист работодавец. Со колективен договор на ниво на дејност или колективен договор на ниво на работодавец може да се утврди регрес за годишен одмор во поголем износ од износот утврден со овој колективен договор. Регресот за годишен одмор се исплатува еднаш во текот на годината. Износот се утврдува според основната што важи на денот на донесувањето на одлуката за исплата.

Кај работодавците кај кои настанале тешкотии во работењето, ценејќи ја економско - финансиската состојба на работодавецот, по задолжителна претходна консултација со синдикатот на ниво на гранка, односно оддел, со спогодба потпишана од работодавецот и од синдикалната организација, може да се утврди регрес за годишен одмор во помал износ од износот утврден со овој колективен договор. Кај работодавците за кои нема формирано синдикат спогодбата се потпишува со избран претставник од работниците - доаѓаат од Сојузот на синдикати на Македонија.

Во изминатите неколку месеци одреден број компании се обрatile до ССМ за толкување на одредбите од ОКД во врска со исплатата на регресот за годишен одмор.

До овој момент исплатата на регресот се одвива со вообичаената динамика како и минатата година, со тоа што во последните неколку дена во ССМ е добиена информација дека до два гранкови синдикати се доставени барања од шест компании за намалување на регресот за годишен одмор - нагласуваат од ССМ.

Работодавците потврдуваат дека имаат проблем за исплата на K15.

Има компании што ќе исплатат K15, но поголемиот дел имаат тешкотии за реализирање на ова право на работниците. Веќе се консултираме со синдикатот како да постапуваме во таквите случаи бидејќи исплата по 8.600 денари на секој работник за поголем дел од компаниите е претежок товар. Со допис до синдикатот фирмата информира дека нема можност за исплата на K15, а финансиската состојба лесно се докажува преку увид во сметката на фирмата. Сепак, се надеваме дека и менаџерите и работниците ќе најдат заеднички јазик за исплата на помала сума регрес за годишен одмор, за полесно да се поминат новогодишните празници - вели претседателот на Конфедерацијата на работодавци, Миле Бошков.

И правниците се категорични дека обврската важи и за годинава. Според нив, и оваа година обврската за исплата на K15 имаат сите приватни компании, а разликата е во тоа што оваа година не мора да се одвои пропишаната сума, туку и помала од неа, ако работодавците и претставниците на работниците постигнат писмен договор за тоа.

Според сознанијата, многу фирми досега го исплатиле регресот, но, главно, одат на варијантата намалување на минималниот износ, а некои исплатуваат и симболични

суми само за да ја исполнат обврската и да ги избегнат санкциите. За да го реализираат тоа склучуваат спогодби со претставници на работниците. Тоа е условот, односно таквите спогодби се задолжителни ако сакаат да исплатат помалку - велат правниците.

И правниците се согласуваат дека во практиката недостигаат прецизни критериуми и параметри за евалуирање на економско-финансиската состојба на работодавецот, која ќе биде оправдување пред работникот и инспекторот за намалување на регресот. Дилемата е какви аргументи и факти треба да се разгледуваат како оправдување за неможност да се исплати минималната сума, дали на синдикалеот ќе му треба експерт за да му ја потврди влошената финансиска состојба на работодавецот, дали регрес, макар и минимален, ќе мора да исплатат и фирми што работат со загуба, дали со потписот од синдикалеот работодавецот ќе биде амнестиран од инспекциска контрола на финансиите.

Со нашите закони, за фирмите што нема да исплатат K15 е предвидена вкупна казна од 4.000 евра, но со најновите измени на Законот за прекршоци таа се намалува во зависност од големината на фирмата. Со најновите предложени измени на Кривичниот законик, кои сè уште не се донесени, предвидени се казни затвор до три години за работодавците што на работниците ќе им исплатат регрес, а потоа ќе си ги побараат парите назад.

Регресот за годишен одмор е во висина од најмалку 40 отсто од основната на просечната плата, под услов работникот да работел најмалку 6 месеци во календарската година кај ист работодавец

ОДГЛЕДУВАЊЕ ОРЕВИ

ВО ИСТА ГОДИНА САДИШ И БЕРЕШ

Сортите на ореви се разликуваат по родноста, квалитетот на плодот, отпорноста на температурна разлика и отпорноста кон разни видови болести и штетници

Пишува | **Александрија Сивковска**

Кај оревот највпечатливо е различното цветање на машките и на женските гамети. Кај повеќето сорти зреењето на машките гамети е порано отколку кај женските, има помалку сорти кај кои женските гамети созреаат порано од машките, додека сортите каде што истовремено зреат и двете гамети се многу ретки. За рентабилно производство најважно е сортите да се со што пократка вегетација (подоцна да почнуваат, а порано да ја завршуваат вегетацијата), со што би ги избегнувале раните

пролетни и есенски мразови. Одбраните сорти треба да се отпорни кон предизвикувачите на болести и кон штетниците. Квалитетот на плодот треба да биде екстра или прва класа.

Особено е важно одбраните сорти меѓусебно добро да се опрашуваат и оплодуваат. Длабоко структурирани и растресити почви со поволен водно-воздушен режим и со добри хемиски и биолошки карактеристики се погодни за сите видови подлоги и сорти ореви. Типови почви на кои успева оревот се црна смолница во сите варијанти, алувијални почви богати со хумус, црница и песоклива. За плантажно и интензивно одгледување на оревот потребно е да се одберат длабоко пропустливи почви, со pH вредност 6,5 - 7,5. Кај нас оревот може да се одгледува до 1.200 метри надморска височина. Одгледувањето на оревот зависи од карактеристиките на сортата и од подлогата, од бујноста, особините на почвата каде што се седи, од климатските услови, начинот на обработка, од можностите за примена на механизација и др. Оревот треба да се седи на растојание доволно за негов пораст.

Инаку, калемениите облагородени оревови садници даваат многу поголем принос, за разлика од некалемењите. Од површина од еден хектар, петгодишни калемени ореви даваат од 1.500 до 2.800 килограми на хектар, во зависност од густината на садење, која се движи од 200 до 320 садници на еден хектар. Калемениите сорти, исто така, се многу потпорни на измрзнување. За нашите простори најпогодна е сортата чендлер.

Во Македонија оревот се одгледува стихийно со користење садници и селектирани ореви, кои даваат многу низок принос. Калемениите ореви се употребуваат во мали насади и сè уште немаме поголеми плантажи засадени со калемени ореви. Ова се должи на недостигот од знаење во делот на употребата на современи технологии во производството на садници орев. Во науката се

појавуваат најразлични нови методи на калемење. Една од нив е на турскиот експерт Вели Ердоган од универзитетот во Анкара, која за разлика од класичните калемења, дава подобри резултати и целиот процес се забрзува за неколку пати.

Процесот трае само една година, од 'ртење до подмладок. Овој калемени орев веќе во втората или третата година почнува да дава плодови, за разлика од некалемењите ореви, кои почнуваат да раѓаат од осмата до триесеттата година од садењето. ■

ШТЕДИ СЕКОЈ ВИКЕНД

Акцијата трае од 11.12 до 13.12.2015

СЕКОЈ ДЕН
СО
ВАС

МАНДАРИНИ 1кг. ✓ -20% 46,- СТАРА ЦЕНА 58,-	СВИНСКИ БУТ без коска 1кг. 264,-	ПИЛЕ свежо 1кг. CEKIN ✓ -11% 149,- СТАРА ЦЕНА 168,-	КОБАСИЦА народна 3x350гр. PIK VRBOVEC ✓ -28% 99,- СТАРА ЦЕНА 138,-	ЛУТЕНИЦА 720мл. EXTRA ✓ -12% 139,- СТАРА ЦЕНА 159,-	НАПОЛИТАНКИ 3x160гр. LINEA 2+1 58,- СТАРА ЦЕНА 87,-
ТИКВИЦИ 1кг. ✓ -21% 85,- СТАРА ЦЕНА 108,-	СВИНСКО РЕБРО 1кг. 219,-	СОК 4x1л. NESTAR 3+1 150,- СТАРА ЦЕНА 200,-	СЕТ КОЗМЕТИЧКИ GLISS ✓ -21% 375,- СТАРА ЦЕНА 477,-	СВЕЌА 2x105гр. AIR WICK 1+1 153,- СТАРА ЦЕНА 306,-	

Понудата на свежо свинско месо може да се најде во сите Тинекс месарници - Супер Тинекс: Кончар, Првомајска, Зебра, Драмски, Млечен, Гodel, Злокуќани, Катна гаража јужен булевар, Охрид, Куманово. Тинекс маркети: Карпош 3, Центар 2, Стара тв, Прилеп, Охрид летница, Битола 2, Кавадарци, Кочани.

**МИТКО
ЧАВКОВ**

Сто и петте лични карти што беа откриени од страна на одредени медиуми и од министерот за внатрешни работи,

Оливер Спасовски, дека се печатени во печатници за Скопје, Штип и во Свети Николе, не се користени за време на изборите и ниту едно од наведените лица не се наоѓа на Избирачкиот список, истакна заменик-министерот за внатрешни работи.

И сега, што правиме со обвинувањата на медиумот? Кој ќе одговара за лажните тврдeња?

**АДНАН
ЈАШАРИ**

Во согласност со Законот за специјално јавно обвинителство, во рамките на своите надлежности и врз основа

на информациите што ги добива за тие материјали, таа ќе треба да започне постапка за сите случаи, без разлика дали се работи за „Сопот“, за „Монструм“ или за кој било друг случај, ако цени дека постојат одредени околности и индикации за поведување на кривична постапка.

Сега секоја будала по примерот на Заев ќе го негира судот. Ако може Заев, зошто да не можат сите останати?

**ЈОХАНЕС
ХАН**

Европската комисија и ЕУ ќе дадат силна поддршка за почеток на преговорите за членство во Унијата доколку

се спроведат приоритетите и доколку изборите минат во најдобар ред.

Ако Европа се обидува да ја поврати поддршката од македонските граѓани, ќе треба да направи многу повеќе од една празна поракa.

АНГЕЛКОВСКИ СЕ УШТЕ ЖИВЕЕ

Благоја Ангелковски (1934 – 2015)

Тој беше господин во време на другарите и другар во време на господа... така кажа Голиот човек, така и е. Кројачот Ангелковски беше скопска урбана легенда, мајстор на иглата и на крајот. Човекот што не ги разочара своите долгогодишни клиенти. Иако во пензија, додека му држеше раката беше со иглата и со крајот. Скопјани паметат дека работел и по 12 часа дневно, но во итни случаи ако треба – не спиеа и по цела ноќ. Знаеше да каже:

• Ако на клиентот му се брза, можам и за една недела да му го сошијам бариерниот костум.

Ангелковски стана синоним за квалитет, се истакна како име за време на својот долг и плоден живот, а по неговата смрт, во годините што следуваат, семејството и најблиските ќе ја негуваат традицијата.

Стариот мајстор во едно интервју раскажуваше дека желбата да биде кројач му се родила уште додека бил дете... Во домот имале машина за шиене и наместо да си игра со децата, тој постојано ја чистел и ѝ се воодушевувал. Сакал да работи рачни работи, па многу често плетел заедно со мајка му. Во тајните на шивачките вештини

го вовеле мајстор Доне и Трајко, каде што почнал да го изучува занаетот. Тие веднаш увиделе дека се работи за талентирано момче. Првиот негов дуќан што бил лоциран во центарот на градот, во близина на сегашното кино „Култура“, се викал „Мода“. Вториот дуќан кај ЗОИЛ настрадал во земјотресот, а во 1964 година. Потоа го изградил кројачкиот дуќан на булеварот „Патизански одреди“, што го нарекол „Ангелковски“... За него ќе прочитате дека беше визионер на времето и професијата – ги следел трендовите, и за она време правел вистински атракции – патувал и ја „гледал модата“ во Франција, Италија, Монте Карло и потоа инспиративно ја следел идејата – во својот мал дуќан.

За урбаната легенда денот живеаа сите. Ќе прочитате дека на сидовите на дуќанот „Ангелковски“, кој педесетина години се наоѓа на истата адреса, ништо не е сменето. Машина за шиене, делот за пробување, полици со палта, костуми, материјали... На сидовите се наредени слики, спомени и фрагменти од животот на прочуениот кројач – на централната позиција е со претседателот Глигоров, потоа со господин господин Михаил,

цела низа спомени, некои избледени од времето, но сепак верни сенки и сведоци на тоа колку бил популарен, признат и познат. Меѓу редовните клиенти му биле Драган Мијалковски, Славе Димитров, Александар Џамбазов, Шпато, но на него особено драг му бил актерот Петре Приличко. Неретко кај него доаѓал и Тоше Проески.

Што ќе кажат неговите деца?

• Во што беше посебен татко ми? Би рекол, по квалитет и по професионалност, а за рејтингот зборуваат сите сошени костуми што неговите клиенти сè уште ги носат ... - вели синот Борко.

• Татко ми беше целосно предаден на работата, а највредните совети што ги слушнавме јас и брат ми Борко е да имаме љу-

бов за ова што го правиме. Материјали, конци, ножици, тоа се наши помошници кои ни помагаат да стигнеме до целта – задоволен муштерија – коментира ќерката Јулијана и додава:

• Татко ми беше омилен и како човек, па често со неговите другари од сите бранши, најчесто саботите ги поминуваа со песна. Беше боем со истечено чувство за перфекционизам, а за тоа е многу заслужна мајка ми Гордана.

Кројачот замина, но „Ангелковски“ останува. Тој го остави во аманет на своето семејство целиот 50-годишен труд. Наскоро главниот збор ќе го имаат внуците на славниот шивач... Внуците Горјан и Елена се школуваат за оваа професија... Ангелковски сè уште живее! ■ (Р.Р.)

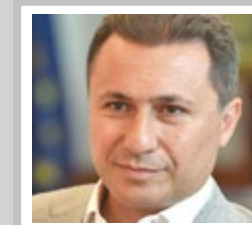
**СТОЈАН
АНДОВ**

СДСМ, исто така, е многу затворен за сугестии и луѓето околу Заев се единствените што одлучуваат. Грешка на сегашното раководство на СДСМ е и тоа што не се дистанцираа од системот на владеење на нивната партија од '90-тите, а во сеќавањето на народот не е избришан тој период кога немаше владеење на правото.

Демек, ако се извини Заев, народот ќе го избрише сеќавањето за владеењето на СДСМ од '90-тите... Додека не се исчисти губрето од „Павел Шатев“, народот нема да му прости никому.

**НИКОЛА
ГРУЕВСКИ**

Секаков облик на заплашување на народот, како што прават нашите политички конкуренти, заплашување на сите негови целни групи е неприфатливо, и политичката гарнитура што јас ја предводам секогаш и секаде силно и решително ќе се спротивстави на овие недозволиви однесувања што ги прават некои поединци и групи.

Политиката на заплашување му донесе вртоглав пад на рејтингот на Заев. Којзнае дали до избори ќе остане нешто од рејтингот за броење...

**РАФИЗ
АЛИТИ**

Јас мислам дека овие момчиња беа изманипулирани од страна на тајните служби од регионот и има сомнежи дека и тајната служба на Македонија имала контакти со нив. Велам дека овие момчиња се изманипулирани, затоа што јас ги знам и беа подготвени, и во 2001 година, но и за националните прашања, да дадат сè од себе.

Додека Заев и соросидите упорно ги обвинуваат македонските служби, Алити тврди дека терористите од Куманово биле „изманипулирани“ од тајните служби од регионот. Ајде сега, измери им го паметот на опозиционерите.

КОЛКУ Е БЛИСКУ СВЕТОТ ДО НОВ ГЛОБАЛЕН СУДИР?

Луѓето често користат слики за можна Трета светска војна, често како предупредување за пресметки меѓу силите како **Русија** и како **САД**. Најчесто, ние само премногу драматизираме околу изнесувањето такви слики.

Поголемиот дел од луѓето претеруваат. Но, бидејќи Велика Британија испрати борбени авиони на локација која веќе е преполна со вооружените сили на други држави со спротивставени политички цели, верувам дека можното избувнување на нова светска војна е поблиску отколку што кој било новинар или политичар е подготвен да признае. Можеби сега сме поблиску до таков глобален конфликт отколку во кој било друг период од избувнувањето на Втората светска војна. Се чини дека во историјата на Студената војна не постои преседан каде што ривалските борбени авиони го делат небото и испраќаат командоси во истите воени зони. За време на Студената војна и двете страни имаа дисциплина да го прифатат присуството на другиот и да не се директно вклучени во борбените единици ако „другата страна“ е веќе таму.

Нарекувајте ја Русија „изолирана“ колку што сакате, но светот е јасно поделен во два различни утврдени и моќни сојузи. Едниот е групата на сојузничките сили на САД, а другата група е попријателски настроена кон Русија и кон Кина. Алијансата предводена од САД не ја вклучува само НАТО, туку и Советот за заливска соработка (СЗС и неговите вооружени сили). Руско-кинескиот блок ја вклучува Шангајската организација за соработка (ШОС), која заедно има повеќе војници од кој било друг воен сојуз во светот и „оската на отпорот“ на Иран, Сирија и Хезболах со можно додавање на јеменските Хути. Двете страни се убедени дека на крајот тие ќе бидат победници, иако не ја вклучуваат идејата за нуклеарна војна, тоа го отфрлаат како лудост или одбиваат воопшто и да размислуваат за тоа. Двете страни признаваат дека меѓусебните салви на нуклеарни проектили ќе бидат лудост и дека никој нема да добие ништо од тоа. За жал, самиот факт не е гаранција дека тоа

нема да се случи. Претходните две светски војни не започнале намерно, туку кога двете алијанси прогласиле збунувачки црвени линии, што на крајот изгледа како покрите да се рече дека другата страна „прва почна“, ако нешто навистина се случи.

Тоа што го прават завојуваните страни денес во Сирија, изгледа како повлекување црвени линии премногу блиску до спротивставените нуклеарни сили. Ќе биде лесно за Русија или за Америка да почнат да се напаѓаат една со друга денес во Сирија, а има многу изговори за секој од нив да каже дека другата страна „прва почна“. Можеби Американците ќе бидат обвинети за соборување на руски авион или можеби Ру-

сите ќе бидат обвинети за бомбардирање и за убивање припадници на американски специјални сили.

Испраќањето американски, британски и германски војници на теренот во Сирија може да биде најопасниот развој на настаните и изгледа како испраќање јагниња кои ќе бидат изговор за напад на руски авиони. Ако руските воздушни напади, можеби случајно, погодат некој од тие луѓе, уште повеќе руски авиони ќе бидат соборени и Русија, за возврат, ќе собори западни авиони, а можеби и ќе бомбардира леталишта на територијата на НАТО во Турција. Во понатамошниот натпревар, двете страни ќе го уверуваат својот народ дека „другите први почнаа“,

Во Студената војна, двете страни ја признаа опасноста од нејасни црвени линии и од нејасни сојузи, па тие, очигледно, ја поделија Европа на два јасно дефинирани сојузи, предводена од генералите во Вашингтон и во Москва, кои станаа НАТО и Варшавскиот пакт. Денес, ние ја немаме таа биполарност и мултиполарноста што е очигледна во многу црвени линии и сојузи во Сирија е добро покрите за да започне Трета светска војна

и „ние ќе ставиме крај на тоа“, што гарантира ескалација, без чувство за вина или размислување на сите сопствени непријателски активности за да почне конфликтот.

Реалноста не е дека Германија ги започна претходните две светски војни, дури иако беше главен агресор, туку дека двете страни не ги познавале моќта и опсегот на другиот. Ниту една страна не ги прикажа правилно своите црвени линии, што отежнува да се каже разликата помеѓу блеф и вистинска закана. Во 1939 година, Германија била убедена дека Британија нема да ѝ објави војна, бидејќи Британија претходно не успеа да го направи тоа со најмалку две други „црвени линии“ и се повлече од употреба на сила против Германија. Зошто Гер-

манија требаше да очекува дека третата црвена линија е вистинска? Во 1914 година, Германија воопшто не била ни свесна за сојузот што Британија го направила со Русија и со Франција, ниту пак, Велика Британија била свесна за германскиот таен сојуз со Отоманската империја и со Австро-Унгарија.

Во Студената војна, двете страни ја признаа опасноста од нејасни црвени линии и нејасни сојузи, па тие, очигледно, ја поделија Европа на два јасно дефинирани сојузи, предводена од генералите во Вашингтон и во Москва, кои станаа НАТО и Варшавскиот пакт. Денес, ние ја немаме таа биполарност и мултиполарноста што е очигледна во многу црвени линии и сојузи во Сирија е добро покрите за да започне Трета светска војна.

Во ниту еден момент западните и источните сили нема да одлучат одеднаш да истрелаат нуклеарно оружје една со друга, како што отсекогаш се стравуваше. Меѓутоа, може да дојде до тоа. Ако двете страни ги пресметуваат своите сили во Сирија со цел да добијат контрола врз земјата - пример што Турција апсолутно го следи во земјата - оружјето што ќе се користи ќе стане сè потешко и бројот на загинати ќе се зголемува. Ако Русија и Западот распоредат воздушни сили, а потоа и копнени сили за да се спротивстават едни со други, тие ќе се најдат и ќе се убиваат, без разлика дали тоа била целта на нивните влади или не.

Како што Западот влегува во Сирија и се обидува да им се спротивстави на руските војници директно до „ограничен“ размер, Русија - во согласност со своето неверување во „ограничено“ војување против НАТО - ќе ја прошири својата бомбашка кампања со некои надворешни сојузници на НАТО како Турција, за да се заштити себеси, врз основа на фактот дека Алијансата попрво би ја жртвувала Турција отколку да се жртвува себеси за да ја заштити Турција. Бидејќи ќе се распадне ако не успее да заштити една земја-членка, НАТО ќе се обиде да испука проектили врз Русија.

Тоа ќе активира неколку салви меѓу НАТО и Русија едни против други, а на крајот бомбардирање градови и вклучување на нуклеарно оружје. Како што и двете страни ќе се пустошат едни со други до „ограничен“ размер и градовите ќе станат урнатини, искушението да се прошири нападот кон главните градови со нуклеарно оружје ќе се зголеми, врз основа на претпоставката дека исходот од „ограничено“ војување во секој случај, на крајот, ќе изгледа исто. На крајот на Втората светска војна, Европа изгледаше како да била уништена од нуклеарно оружје. Денес, Сирија изгледа така.

Ако Западот и Истокот се напаѓаат едни со други на „ограничена“ основа, како што тоа и ќе го направат во Сирија, и се вклучени во битката доволни да претворат цели земји во урнатини, тие уште денес би можеле да започнат меѓусебно да си бомбардираат градови, бидејќи крајниот резултат, секако, ќе изгледа така. Значи, ако двете страни не можат да ги стават настрана нивните омраза и недоверба, единственото решение е транспарентноста. Тие треба да стават крај на празните закани, јасно да зборуваат за своите цели, да ги именуваат своите сојузници наместо да имаат мрачни „умерени“ повереници што одбиваат да се идентификуваат во Сирија и да објават поформални воени сојузи и органи, наместо да имаат такви неостварливи мрежи на сили во Сирија за кои тие можеби се или не се подготвени да одат во војна за да ги заштитат. ■

Извор: „Билифнет“
Превод: Ана Цветаноска

Обојте повеќе.

Семејството JUPOL денес има голем број на производи, за сите желби и потреби на корисниците. Сите бои од семејството JUPOL се на водена основа, не штетни по здравјето и околината, едноставни се за употреба и одржување. Се гордеат со бројните признанија од потрошувачите и стручната јавност: Trusted Brand, Производ на годината 2014 и Best Buy Award.

тел. 02/ 2464 -902
e-mail: vel.office@t-home.mk

www.velkoski.mk

ВО ГРАДОТ НА ОРИЗОВИТЕ ПОЛИЊА, НЕЗАГАДЕНИОТ ВОЗДУХ И НА ПРИРОДНИТЕ УБАВИНИ

ЦРКВАТА „СВ. ЃОРЃИЈА“ ВО КОЧАНИ Е МЕСТО ЗА ДУШЕВЕН МИР

Градот Кочани отсекогаш имал со што да се гордее: со одличната местоположба, со прекрасните оризови полиња кои го раѓаат најубавиот и најквалитетниот ориз во светот, со неговите комуникативни и питоми жители, но и со урбаната легенда - рокерот Симеон Иванов – Канго

Пишува | Невена Појовска

Православните верници го празнуваа свети Ѓорѓија. Овој ден, освен како семејна слава, се празнува и како именден и како слава на цели села и градови. Многу манастири и цркви во Македонија го носат името на овој светец. Една од нив е црквата „Свети Ѓорѓија“ во

Кочани. Го посетивме овој град во пресрет на празникот. Градот лежи на Кочанското Поле, познат е по кочанскиот ориз и по геотермалната вода. Кочани е оддалечен од Скопје 120 километри и може да се дојде до него со автомобил, автобус и со воз... а кога сме кај возот, мно-

гумина од нас ја знаат песната „Иде возот од Кочани...“ Потврда за тоа дека во Кочани одамна постоеле возовите е податокот дека градот имал железничка станица уште од 1926 година со која се поврзувал со Штип, Велес и со Скопје.

Влегуваме во Кочани. И првата помисла при споменувањето на името на градот е оризот, се разбира. А со оризот е поврзано и името на Кочани. Имено, според легендата, многу одамна,

надалеку познатите кочански оризови полиња. Живописната Кочанска Котлина е сместена во источниот дел на Македонија по течението на реката Брегалница. Деновиве овде се отвори и нова фабрика за ориз „Левидагро“.

■ Првата асоцијација што ми паѓа на ум секој пат кога ќе помислам на овој град, е оризот. Оној што пробал, знае дека чистиот кочански ориз не може да се спореди со никој друг. Штом јас како нељубител на ова јадење уживам во овој нивни специјалитет, значи навистина заслужува пофалба. Дури и начинот на кој кочанчани го подготвуваат е многу поинаков и повкусен од нашиот - ни се довери една посетителка на фабриката.

Посетителите на Кочани се водушевени од градот. А и денот

беше сончев и погоден за прошетка. Има голем и мал парк, рекичка, во околината на градот има прекрасни излетнички места, вештачко езеро, Споменикот на бранителите со, според многумина, најубавиот мозаик на Балканот, љубезни жители...

■ Морам да спомнам дека според мене, Кочани е еден од најнезагадените градови во Македонија и чистотата е за пофалба. Досега многупати сум шетала во парковите, и во големиот и во малиот, и секогаш било целосно средено и покрај тоа што во секое време е преполно и раздвижено. Ако некогаш сте таму, никако не пропуштајте кочански сончоглед од продавничката спроти киното, евтино и вкусно задоволство, повторно поинакво и повкусно од она на кое сте навикнати. Многу ми се допаѓаат прошетките покрај Кочанска

Историјатот на храмот „Свети великомаченик Ѓорѓи“ во Кочани вели дека црквата е изградена во 1917 година

Река, која, и покрај тоа што е мала, сепак, е одлично средена и чиста. Во зима, особено за време на Нова година кога има снег, изгледа магично - вели една скопјанка.

Откако го прошетавме центарот на Кочани, паркот и брегот крај Кочанска Река, се упативме во црквата, „Свети Ѓорѓија“. Жителите ни објаснија дека во кочанскиот храм се празнува на 6 мај - за Ѓурѓовден. Тогаш еден ден пред празникот се служи вечерна богослужба, а на самиот празник божествена литургија.

Од влезот на вратата нè дочекува прекрасна глетка. Вистинско место за душевен мир. Дворот на црквата, која била изградена во 1917 година, е беспрекорно уреден, а на влезот нè пресретнаа неколку верници кои ја посетиле црквата. Неколкумина од нив си разговараа седнати на клупите во паркот и се грееја на декемвриското сонце, а ние влеговме во црквата.

Историјатот на храмот „Свети великомаченик Ѓорѓи“ во Кочани вели дека црквата е изградена во 1917 година. Се претпоставува дека е изградена на темели од стара црква. Старите икони во црквата потекнуваат од 19 век и ги изработил зографот Венјамин и непознат автор, додека во 2003 и 2004 година за иконостасот биле изработени нови икони и во истиот период црквата била фрескоживописана. Иконите и фреските се дело на зографот Венко Цветков од Скопје, но нема податоци кога и од кој архиереј е осветена.

Кочанчани редовно и со голема радост ја посетуваат црквата. Во неа се одржува молебен за учениците при секој почеток на учебната година, но и концерти на духовна музика...

■ На концертот што го организираше Црквното настоятелство при храмот „Св. Великомаченик Ѓорѓи“ во Кочани, настапи хорот „Свето Благовештение“ при храмот „Св. великомаченик Ѓорѓи“ во Кочани. Покрај многубројниот народ присуствуваше надлеж-

ниот митрополит г. Иларион, игуменот на Лесновскиот манастир, отец Дамаскин и свештеници од Кочанското архијерејско намесништво како и градоначалникот на Општина Кочани, градоначалникот на Општина Штип и многубројни верници - ни рекоа во црквата.

Овде пред неколку години се одржала групна венчавка на 55 парови.

■ Неговото Високопреосвештенство Митрополитот Брегалнички г. Иларион, во дворот на храмот „Св. Ѓорѓи“ во Кочани, на направена бина токму за оваа пригода, ја изврши Светата Тајна Брак на повеќе од 55 возрасни парови. Во своето обраќање, митрополитот г. Иларион, на брачните парови им ја честита Светата тајна брак и им посака долг живот и пресување во верата за што денес се радува и Небесната и Земната црква бидејќи тие ја исполниле и оваа Света тајна по што можат активно да учествуваат во Светата живата Христова црква - раскажуваат со гордост кочанчани.

Градот Кочани отсекогаш имал со што да се гордее: со одличната местоположба, со прекрасните оризови полиња кои го раѓаат најубавиот и најквалитетниот ориз во светот, со неговите комуникативни и питоми жители, но и со урбаната легенда - рокерот Симеон Иванов - Канго. ■

Едно од најголемите богатства на Македонија и нејзина вистинска гордост, претставуваат надалеку познатите кочански оризови полиња

еден човек по име Кочо бил на печалба во Кина. Работел долги години таму и решил да се врати во родниот крај. Бидејќи во Кина оризот бил основна храна, на заминување решил со себе да понесе и ориз со надеж дека оваа земјоделска култура ќе успее во неговиот крај. Со себе понел мала количина од ова бело злато со цел лесно и без проблеми да го пренесе од царство во царство. При влегувањето во царството во кое се наоѓало и неговото родно место, наишол на проблеми: оризот бил забранет за внесување во каква било форма. Сепак, Кочо не сакал да се откаже од намерата да го внесе оризот. Се мислел и на крајот се сетил. Дознал дека гуските како трговска стока не биле забранети за внесување. Купил гуски, им го дал оризот да го изедат, а потоа ги

заклал. По влегувањето ги исчистил и од нив го извадил оризот. Така Кочо го пренел оризот од Кина, почнал да го произведува, со што му дал нов белег и нова култура на овој крај, а според неговото име, местото каде што почнал да се одгледува оризот - го добило името Кочани.

■ Двапати досега го имам посетено ова гратче и искрено, многу го засакав. Ми се допаѓа сè, ама баш сè. И луѓето што живеат овде. Немам посетено многу места, ама тоа што го видов овде многу ми се допадна - ни рече една посетителка што ја сретнавме во центарот на градот.

Едно од најголемите богатства на Македонија и нејзина вистинска гордост, претставуваат

Фонтана во Кочани која го симболизира оризот

НЕ Е САМО МЕСОТО ПРИЧИНА ЗА ПОЈАВА НА КАРЦИНОМ НА ДЕБЕЛОТО ЦРЕВО

Разговараше | Александра М. Бундалевска
Фофо | Горѓи Личовски

Неодамна Светската здравствена организација (СЗО) излезе со извештај дека месните преработки се канцерогени, а црвеното месо е можен виновник за некои видови канцер. Во извештајот на СЗО пишува дека поделбата на причинителите на карцином на дебелото црево се делат на сигурни, веројатни, можни, не е сигурно дека припаѓаат во групата што предизвикува рак и сигурно припаѓаат во групата што не предизвикува рак. Месото е во групата на веројатни. Ова се резултати од Американската агенција за истражување карцином од 2007 година, но сега е актуализиран, а оттогаш досега се правени многу истражувања, вели во интервју за „Република“ професор д-р Мирко Крстевски, гастроентерохепатолог.

■ **Смеете ли да јадеме црвено месо и ако смеете, колку пати во неделата?**

КРСТЕВСКИ: Секое месо е корисно за здравјето на човекот. Организмот на човекот бара 20 грама протеини дневно, кои, главно, се обезбедуваат од месото и од месни продукти. Јас ја следам статистиката на контролирани, однапред подготвени истражувачи, кои прават истражувања по одреден план проспективно напред за неколку години, каде што излегуваат точни информации. Првата истражувачка студија е направена по Втората светска војна во Англија во таканаречените центри за обука на сестри. Во истражувањето учествувале само жени. Се испитувала застапеноста на карциномот во содејство со други надворешни фактори, како пушење, алкохол и во однос на внесување други продукти освен месо. Со оглед на тоа дека дотогаш било познато дека месото предизвикува карцином, решиле кај одредена популација да го намалат дневното внесување месо. По неколку години распространетоста на карцином на дебелото црево била зголемена.

Граѓаните сè повеќе се едуцираат и го менуваат стилот на исхраната. Некои пациенти што имаат генетски предиспозиции преминуваат кон вегетаријанска исхрана или користат додатоци во исхраната. Не смее да се намали дневното внесување протеини. Треба да се намалат масните бидејќи во нивниот краен продукт се појавуваат киселините, кои се канцерогени, вели професор Крстевски

Следејќи ги навиките на исхрана во Англија, било испитувано со што сè се храни населението во текот на денот. Резултатите покажале дека производите од растително потекло биле помалку застапени во исхраната. Тоа значи дека не може да се каже дека консумирањето месо е причина број еден за карцином на дебелото црево или веројатен. Во извештајот на СЗО пишува дека поделбата на причинителите на карцином на дебелото црево се делат на сигурни, веројатни, можни, не е сигурно дека припаѓаат во групата што предизвикува рак и сигурно припаѓаат во групата што не предизвикува рак. Месото е во групата на веројатни. Ова се резултати од Американската агенција за истражување на карцином од 2007 година, но сега е актуализиран, а оттогаш досега се правени многу истражувања. СЗО испитувале преку 800 студии што ги поврзуваат исхраната со месо и со месни продукти со појавата на карцином на дебелото црево и сите, наводно, асоцираат на тоа. Би рекол дека често студиите се прилично неселективни и не ги земаат предвид, на пример, цигарите, алкохолот или мрсната храна. Причинители можат да бидат и генетските предиспозиции, така што ризикот од карцином на дебелото црево не може да го препишеме само на месото и на месните производи. Ако дневно се користи 100 грама чисто месо и 50 грама процесирано месо инциденцијата е 1 спрема 1,2, покажале истражувањата. Тоа се незначителни бројки. Што е тоа

во месото што предизвикува рак? Во преработките има нитрати, односно нитрити за конзервирање на месото. Наводно, тие адитиви се почесто присутни во фекалиите кај болните од карцином на дебелото црево. Но, правејќи анализи во системот на варење се утврдило дека не се само нитритите присутни, туку железото, кое е присутно во црвеното месо, може да предизвика нитратите да се претворат во нитрити, кои влијаат лошо кај човекот. Во мрсното месо се создаваат мрсни киселини за кои се смета дека се канцерогени.

■ **Во Македонија, според некоја статистика годишно, има по 700 ново-заболени од рак на дебело црево, но процените на Европската агенција за рак велат дека бројката се движи меѓу 1.000 и 1.100 годишно. Дали оваа бројка е точна и дали е загрижувачка?**

КРСТЕВСКИ: Последните податоци што јас ги собирав до 2011 година беа од Републичкиот завод за здравствена заштита каде што статистички се обработуваат сите податоци од болничките пациенти. Но, сите установи не испраќаат извештаи за малигни заболувања. Бројката на новорегистрирани случаи се движи од 200 до 250 годишно. И таа бројка е фрапантна, а не 1.100 случаи. Можеби се тоа предвидувања до 2020 година бидејќи во европските земји се предвидува дека инциденцијата на карцином на дебелото црево во Германија и во западните земји ќе се зголеми двојно.

■ **Дали е неопходно да се сменат навиките во исхраната за да се намали бројот на новозаболени?**

КРСТЕВСКИ: Граѓаните сè повеќе се едуцираат и го менуваат стилот на исхраната. Некои пациенти што имаат генетски предиспозиции преминуваат кон вегетаријанска исхрана или користат додатоци во исхраната. Не смее да се намали дневното внесување протеини. Треба да се намалат масните бидејќи во нивниот краен продукт се појавуваат киселини што се канцерогени. Треба да се користат повеќе зеленчук и овошје во исхраната бидејќи тие во метаболизмот создаваат киселини што се заштитници на лигавицата на дебелото црево. Корисна е зрнатата храна. Познато е и докажано е дека физичката активност е таа што го штити организмот од заболувања и за 40 проценти ја намалува стапката на појава на карцином.

■ **Ракот на дебелото црево е трет најчест малиген тумор во гастроестиналниот тракт. Дали се лекува и во која фаза е фатален?**

КРСТЕВСКИ: Карциномот на дебелото црево во рана фаза не може да се открие, освен со програми на испитување здрави лица. Карциномот на дебело црево кога ќе покаже знаци, прилично е доцна. За жал, кај нас пациентите дури и не доаѓаат на превентивни прегледи, туку кога болеста е во напредна фаза. За рано дијагностицирање се прават програми за скенирање, кои кај нас се воведени во 2009 година. Се прави тест на скриено крвавење. По педесеттата година организмот драстично почнува да старее и се јавуваат предвесници на карциномот. Тоа се полипи на дебелото црево. За да пораснат и да дадат симптоми на крвавење им треба најмалку седум до десет години. Со полипектомија, односно отстранување на полипите, тие се вадат од дебелото црево и ризикот за појава на карцином е нула во наредните години. Откако ќе се отстранат, пациентот се следи.

Првата контрола е по три години. Кај пациент кај кој нема полип на дебелото црево, а внатре, во цревата нема алармантни знаци се препорачува контрола на десет години.

■ **Кои се знаците што треба да не натераат да посетиме лекар?**

КРСТЕВСКИ: На прво место е слабост. За дебелото црево е потребно да се испита железото во крвта, бидејќи ако има полипи, тие, при минување цврстата храна се разрануваат и крвават. Но, тие не крвават манифестно, крвта се помешува со изметот и не се распознава. Важно е какво е цревното празнење. Дали има промени, дали имал нередовна столица, па сега таа станала поредовна, дали сменил нешто во исхраната. Ако не сменил, тогаш има некој симптом што наведува дека треба да се прегледа дебелото црево. Ако пациентот имал редовни столици, а

подолг временски период чувствува подуеност, исто така, е еден од знаците за посета на лекар. Во поголемите градови во Македонија може да се направи колоноскопија, која е најсоодветна за истражување. Предноста на колоноскопијата е ако се најдат полипи може да се извадат со полипектомија. Исто така, може да се утврди и со рендгенолошка техника. Ако има сомнителна малигна промена, тогаш се прави биопсија. Се прави и виртуелна колоноскопија, со помош на најнови компјутерски томографи, таканаречени спирални компјутери, со кои може да се направи виртуелна слика на дебелото црево. Постои и ендоскопска капсула. Тоа е една поголема капсула, која во себе има механизам за снимање на цревата. Како ќе патува од устата надолу таа може да го снима и дебелото црево, тенките црева и желудникот и е еден од посовремените методи. ■

РУСКИ СВЕДОШТВА ЗА ГРЧКАТА ПОЛИТИКА КОН ОСМАНЛИСКА МАКЕДОНИЈА

Грчката „Македонска борба“ (1904-1908)

продолжува од претходниот број

Грчката „Македонска борба“ не се водела за ослободување на „грчкото“ население во Османлиската империја, бидејќи таа не била насочена кон територии населени од Грци, напротив, со јасна намера, со помош на оружјето и на вооруженото насилство и терор да се „освојат“ душите на македонското христијанско население“

Пишува | г-р Димитар Љоровски Вамваковски

Целите на грчката вооружена интервенција во османлиска Македонија зависеле од потребите на грчката национална политика. Врз основа на неа бил одреден и карактерот на андартското движење. Како што констатиравме, одлуката за паравоено активирање на официјална Атина немало за цел ослободување на Македонија од османлиска власт. Грчката „Македонска борба“ требала да послужи како подготвителен период, по кој на грчкото кралство би му била олесната задачата во окупирањето на делови од османлиска Македонија. Прогласувајќи ја Македонската револуционерна организација за главен непријател на грчките интереси, покрај останатите црковно - образовни пропагандни институции, грчката држава ја насочила целокупната вооружена активност против нејзините структури. Во општите упатства до грчките андартски чети во југозападна Македонија, испратени од раководството на грчкиот „Македонски комитет“, било нагласено: „На секој начин во селата да се расформираат сите комитети

на комитациите и да се формираат грчки комитети, кои ќе се грижат за грчките чети и за безбедноста на селата“. Според доктрината на грчката пропаганда било неопходно уништување на МРО и нејзина замена со слична таква, но грчка организација. Официјална Атина поврзувајќи ја Внатрешната организација со бугарската пропаганда во Македонија, истата ја сметала за главен виновник во губењето на „грчкиот етникум“, т.е. за преминувањето на македонското население од Патријаршијата во Егзархијата. „Најважна наша грижа“, напишал во своите спомени андартниот Јоанис Каравитис, „би требало да биде обезбедувањето на селаните да станат слободни и самите да изберат што сакаат да бидат, Грци или Бугари. За да се случи тоа најпрвин треба да успееме да ги прогониме комитите“. Каравитис, тргнувајќи од нивниот начин на дејствување, имал сосема погрешна перцепција за Внатрешната организацијата. Тој ја сметал МРО за нешто увезено, неавтохтоно, во која месното население било насилно вовлечено под вооружена принуда. За него било тешко да разбере дека таа произлегла од волјата и од желбата на месното македонско население за слобода и национално конституирање. Во секој поглед, завладувањето на нови територии за сметка на веќе организираниот простор од страна на Македонското револуционерно движење претставувала една од целите на грчкото андартско движење, во намера да го спречат развојот на македонскиот протонационализам промовиран од страна на МРО и организираното дејствување за отстранување на османлиската доминација, со крајна цел - создавање на автономна македонска држава.

Според грчкиот историчар Димитрис Ливаниос, грчката „Македонска борба“ имала повеќе психолошки отколку воен карактер, чиј почеток се карактеризирал со политичка акција, секако мислејќи на периодот пред почетокот на андартското движење, а кулминирал со вооружено насилство. Идеолозите на „борбата“ сметале дека вооруженото насилство и терор биле единствените начини кои дефинитивно ќе овозможеле црковно, т.е. „национално“ определување на македонското население. Практиката на грчките вооружени групи да спроведуваат терористички акции, чија „вистинска цел е пред сè да создадат страв меѓу одредени категории од населението на една територија или меѓу сите нејзини членови“, претставувало обид да се принуди „непријателот“, во овој случај МРО и македонското егзархиско население, да егзистира по нивна волја, т.е. да станат „Грци“.

Исто така, според Ливаниос, примарната цел на андартското движење била „психолошката експедиција изведена со воени средства“. Во тој случај, користењето воени средства од страна на грчката пропаганда значело користење на терор и на насилство, кои во основа претставувале принуда со која „терористите влијаат врз сознанието (психата) на објектот, со цел негово мотивирање да преземат, или не, некакво дејство, т.е. кон насочување на определено однесување посакувано од терористите“. Од друга страна, теророт и насилството продуцирале страв, кој требало да биде одлучувачки фактор во опстојување или кон враќање на одредено село во рамките на Патријаршијата. Како резултат на извршувањето на терористички дејства, според бугарскиот научник Георги Стојанов, се создава т.н. синдром на последици од насилството, кој се карактеризира со пројави на страв, паника и на несигурност. Во такви околности многу

полесно било спроведувањето на грчката национална доктрина, односно, како што забележал Вардас во писмото до Зимвракакис Епаминондас (Памикос) од 26 јануари 1905 година, дека по нападот на костурското село Либешево и по убиството на месниот војвода Костандо Живков, „имавме напредок, шизматичките села Либешево, Жиговишта и Бухин дојдоа со нас“, т.е. се вратија кон Патријаршијата.

Андартската организација користела најразлични методи за да го принуди македонското население да се откаже од Егзархијата и да се приклони кон „духовното водство“ на Цариградската патријаршија. Некогаш единствено било доволно андартите да „посетат“ одредено село за да тоа се врати во рамките на Патријаршијата. Процесот бил прилично едноставен. Така, на пример, при посетата на селото Прекопана за време на последната експедиција на П. Мелас во Македонија, во есента 1904 година, најпрвин биле убиени влијателните егзархисти, свештеникот и учителот, кои според логиката на Мелас „имаа важно место во Комитетот“, т.е. МРО. Потоа, пишува Мелас, „ги поканив сите селани, посебно старешините кои порано беа православни (патријаршисти, б.н.), и им укажав со топол пријателски говор да се вратат во православието (Патријаршијата, б.н.)“. Во продолжение водачот ги „замолил“ присутните селани да се изјаснат за нивните црковни и „национални“ чувства, потенцирајќи дека ќе го почитувал нивниот избор, „но дека на никого нема да му дозволам да врши притисок врз Грците (патријаршисти, б.н.) и да ги тера насилно да се отцепуваат“. Откако Мелас ја завршил агитацијата, им наредил на жителите на Прекопана „да дадат заклетва за преданост и за верност кон православието и, второ, да поднесат исто таква изјава пред кајмамот и пред митрополитот“, но и да побараат од вториот, во рок од десет дена, да им испрати „грчки“ свештеник и учител. На крај отворено им се заканил на селаните дека по заклетвата што

ја дале, „ако некој од нив отстапи од ветоно, ќе го сметам за Бугарин и за човек кој ја погазил својата заклетва, па според тоа и соодветно ќе го казнам“. Ова претставувало само еден од мноштвото вакви или слични на овие настани кои се случиле во текот на грчката „Македонска борба“. Воочлива е употребата на закани, уцени, насилство и убиства врз месното македонско население, со единствена цел да се влијае врз нивната психа, т.е. да им се всади страв и да им се наметне дека единствено решение било прифаќањето на црковната и „националната“ определба диктирана од грчката пропаганда.

Од посебна важност за природата и целите на грчката вооружена интервенција во Македонија било учеството на месните македонски патријаршисти, посебно нивното присуство во андартските чети. Тоа според поставеноста на грчката национална доктрина би претставувало „најуверлив доказ за нивните грчки чувства“, но и претставување пред Европа дека тоа била автохтона борба на „грчкиот етникум“ од тие делови на Македонија. Освен тоа, од практични причини, „славифоните патријаршисти“ го знаеле јазикот и психологијата на локалното население, но и теренот на кои андартите требале да дејствуваат. За разлика од нив, регрутацијата на борци од грчката држава, посебно

на жителите од островот Крит, кој во тој период имал автономен статус во рамките на Османлиската империја, се одвивала без поголеми потешкотии, за кои финансиските средства претставувале главниот мотив за учеството во грчката „Македонска борба“. Од друга страна, Криќани се карактеризирале со избувливост и со недисциплина, при што често доаѓале во судир со своите водачи или со останатите соборци од грчкото кралство или Македонија, но и со османлиските власти, за кои, и покрај официјалниот став да се избегнуваат какви било вооружени конфликти со нив, имале навиката да ги сметаат за свои непријатели, создавајќи си на таков начин дополнителни противници. Исто така, од посебна важност за грчката вооружена пропаганда, пред сè за опстојувањето, мобилноста и ефикасноста на андартските чети претставувала нивната големина. Големите чети тешко се засолнувале или се обезбедувале, а особено проблематично било да останат незабележани од османлиските власти. Тоа се потврдило и со делумното уништување на четата на Никостратос Каломенопулос (Нидас), која броела 115 андартски и која на 16 април 1905 година била опколена од османлиската војска во селото Белкамен. Во секој случај, најголем дел од андартските чети биле помали, во просек од 20 до 40 борци. ■

ПРОДОЛЖУВА

КНИЖАРНИЦАТА „МАТИЦА
ЕКСКЛУЗИВ“ ПРЕПОРАЧУВА:

1

**Симболите на
Македонија**
Јован
Јоновски

2

**Драматичната
1991**
Стојан
Андов

3

**Ферментација
на демократијата
и на нацијата**
Димитар
Мирчев

4

**Хероите и
потомците**
Стефан
Влахов Мицов

5

**Меѓу црквата и
чаршијата**
Димитар
Пандев

**ЈА ОСВОИЈА ЕВРОПА И АМЕРИКА, А НАЈАВУВААТ И
КОНЦЕРТ ВО АВСТРАЛИЈА**

Џијан, Меј и Узинов ја ставија Македонија на светската музичка мапа

По брилијантните настапи во Охрид, Париз, Гент и во Детроит, македонскиот гениј, музичарот, композитор и диригент Емин Џијан, заедно со диџеј Дерик Меј од Детроит, а во организација на продуцентската куќа „Излет мјузик“, чијшто сопственик е Огнен Узуновски, настапија во концертната сала „Акрополис“ во Ница, Франција

По брилијантните настапи во Охрид, Париз, Гент и во Детроит, македонскиот гениј, музичарот, композитор и диригент Емин Џијан, заедно со диџеј Дерик Меј од Детроит, а во организација на продуцентската куќа „Излет мјузик“, чијшто сопственик е Огнен Узуновски, настапија во концертната сала „Акрополис“ во Ница, Франција. Настапија во рамките на фестивалот за современа музика „Ова не е класика“, заедно со Симфонискиот оркестар на Кан. Оваа концертна сала е позната по својата акустика и дизајн. Во програмскиот дел нема да има промени. Како и на досегашните концерти, ќе биде изведувана електронска музика, која ја потпишува Меј, а за која аранжмани има направено нашиот Џијан. На концертот, покрај Маријана Николовска на челеста, како солист на пијано настапи и Ема Потевска. Во техничкиот дел останува истата екипа: Бојан Угриновски како тон мајстор и Игор Иванов - Изи мајстор за светло и за визуелни ефекти. Како дообјаснување за тежината на фестивалот, на првата фестивалска вечер настапи светски познатиот пијанист Борис Березовски со Филхармонискиот оркестар на Ница.

Овие искуства се драгоцен и ретки. Добро е чувството кога се изведува музика што ти си ја напишал, со врвен оркестар, на светски фестивал, пред многу луѓе. Сето ова ми изгледа како некој брз курс од кој морам брзо да научам многу

за следниот проект да биде уште подобар. Инспирацијата е најголемата придобивка од сите овие настапи бидејќи знаеш дека тоа што си го направил не било за да биде поуспешно на повеќе нивоа. Мојата задача е да ги координирам сите сегменти од настапот. Покрај техничкиот дел на концертот, треба да го подготвам оркестарот за концертот. Иако музиката е во основа минималистичка и репетитивна, има делници што бараат навистина солистички ангажман. Досега сум имал среќа секогаш да имам пред себе извонредни музичари, кои си ја сакаат работата и немало проблеми со изведбата, а кога ќе почне концертот ја давам целата моја енергија и фокус на музичарите. Тие се главните протагонисти на шоуто. Јас уживам и играм - вели Џијан Емин.

Овие креативци го соединија талентот и веќе ги освоија Европа и Америка, а во најава е и голем концерт во Австралија. Досегашните изведби во Детроит, Париз и во Гент беа под уставното име на Република Македонија, такви ќе бидат и престојните изведби. Во јануари ќе настапуваат во Мелбурн, Австралија. На овој концерт, покрај Дерик Меј, ќе настапи и инспиративниот Џеф Милс. Организаторите најавуваат дека овој концерт ќе биде историски момент, не само за Македонија, туку и за светската музичка сцена. ■ (Н.П.)

АНТОЛОГИЈА

Елизабета Баковска (1969)

ДУШАВА МИ КОПНЕЕ ПО УБАВИНА

Душава ми копнее по убавина
испостена од сите памфлети
што сакаат да бидат поезија
оглувена од сите труби
што сакаат да бидат чалгија
скиселена од сите опортунисти
што сакаат да бидат активисти.
Душава ми копнее по простор
изметен од сета оваа горчина
варосан со нови можности
прочистен од апатија
по тоа мало одајче
по таа капка мир
исцрпена во твоите дланки.
Дојди, оти љубов си ми и
татковина
во ова парче врела ничија земја
на која вирее само трње очај.
Надеж си ми и ладовина
во ова време без минато и иднина
во кое со растреперен чатал
барам вода за нов
неисушен бунар.
Дојди, оти душава ми копнее и
ќе свене
без твојата суштина.

100 НАЈУБАВИ СЛИКИ НА СИТЕ ВРЕМИЊА

„Замокот и сонцето“ на Пол Кле

„Замокот и сонцето“ е слика на швајцарскиот уметник Пол Кле (1879-1940), која е насликана во 1928 година.

Кле бил член на уметничката група „Син јавач“. На неговото творештво влијаеле неколку правци од современата уметност: експресионизам, кубизам и надреализам. Кле и неговиот пријател Василиј Кандински се познати по својата педагошка работа во школата „Баухаус“.

ТОП 5 НАГЛЕДАНИ ФИЛМА во САД викендов

1

ИГРИТЕ НА ГЛАДНИТЕ:
МОКИНГЦЕЈ, ВТОР ДЕЛ
THE HUNGER GAMES:
MOCKINGJAY - PART 2

Заработка: 18.600.000 \$

Жанр: научна фантастика
Режија: Френсис Лоренс
Актери: Џенифер Лоренс,
Џош Хатчерсон,
Лиам Хемсворт

2

КРАМПУС
KRAMUS

Заработка: 16.000.000 \$

Жанр: комедија
Режија: Мајкл Доерти
Актери: Адам Скот,
Тони Колет,
Дејвид Кокнер

3

ДОБРИОТ ДИНОСАУРУС
THE GOOD DINOSAUR

Заработка: 15.500.000 \$

Жанр: анимиран филм
Режија: Питер Сон
Актери: Џефри Рајт,
Френсис Мекдорманд

4

КРИД
CREED

Заработка: 15.500.000 \$

Жанр: драма
Режија: Рајан Куглер
Актери: Мајкл Б. Џордан,
Силвестер Сталоне,
Теса Томсон

5

СПЕКТРЕ
SPECTRE

Заработка: 15.400.000 \$

Жанр: акција
Режија: Сем Мендес
Актери: Даниел Крег,
Кристоф Волц,
Леа Сејдо

Кој е за НАГРАДИ?

Земете потрошувачки кредит до 15.000 евра и искористете ја шансата за вредни награди:

- 3 x iPhone 6S
- 2 x Lenovo лаптопи
- 10 x ваучери од Сетек од по 500 евра
- 10 x ваучери од Топ шоп од по 250 евра

Аплицирајте до 31.1.2016 година за да учествувате во наградната игра, плус искористете ги најповолните услови:

- 0 денари за административни трошоци
- Каматна стапка од 6% гарантирана за првата година

Исплатата е во рок од 30 минути доколку клиентот ги има уредно подготвено и доставено сите потребни документи. За кредити со износ повисок од 5.000 евра за кои е потребна соопшеница на нотар, само одобрувањето е во рок од 30 минути.

****ПРИМЕР (ноември 2015 година):** За кредит од 400.000 денари со рок на отплата на 10 години, за клиент со плата во СБ ратата за првата година на отплата изнесува 4.441 денари, додека ратата за другиот период на отплата изнесува 5.055 денари (СБ изнесува 8,88%), а за неплататели на плата во СБ каматната стапка е 10,25%, ратата за првата година на отплата изнесува 4.441 денари, додека ратата за другиот период на отплата изнесува 5.258 денари (СБ изнесува 9,74%). Редовните административни трошоци изнесуваат 2% од одобриениот износ на кредит. Апликативните трошоци се наплаќаат еднакратно и изнесуваат 200 денари за клиентите со плата во Стопанска банка АД - Скопје и 400 денари за другите клиенти. За кредити повисоки од 5.000 евра клиентот треба договорот за кредит да го завери кој нотар, за што следуваат и нотарски трошоци, во зависност од износот на кредитот. За каматните стапки на кредитот за клиенти што не земаат плата во СБ, за начинот на отплата на кредитот, трошоците и за сите други информации обратете се во едно од нашите филијали или на www.stb.com.mk.

24 часа КОНТАКТ ЦЕНТАР: (02) 3100 109

www.stb.com.mk

ПОТРОШУВАЧКИ
за 30 КРЕДИТ
МИНУТИ

СТОПАНСКА БАНКА АД - СКОПЈЕ
членка на NBG групацијата
На ваша страна

ВЛАДИМИР ЈАНЕВСКИ
КОЛЕКЦИОНЕР НА НАРОДНИ НОСИИ И ПРЕДМЕТИ

КУЛТУРА | ИНТЕРВЈУ

НЕ СОБИРАМ ПРЕДМЕТ КОЈ НЕМА СВОЈА ИСТОРИЈА И ПРИКАЗНА

Можеби не сум најголемиот колекционер на народни носии и предмети, но сигурно сум најстручниот. Точно знам што собирам. Кај мене не станува збор за пасија, туку повеќе би рекол дека тоа е професионална стручна пасија. Моите истражувања и моите собрани предмети ги гледам од малку поинаков агол. Не од агол на тоа дека се преубави, дека имаат богати везови или слично, туку од аспект на нешто што е истражување, вели продеканот за настава на Факултетот за музичка уметност на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип

Разговараше | **Александра М. Бундалевска**
Фошо | **Александар Ивановски**

Многу време, труд, посветеност и љубов се потребни за некој да се занимава со колекционерска дејност. Владимир Јаневски е колекционер на народни носии и предмети кој 25 години трудољубиво работи на собирање предмети од нашето минато кои имаат огромно значење за културата на еден народ. Педантно води сметка за секој предмет кој е дел од неговата колекција која брои повеќе од 2.000 предмети. Секое парче во неговата колекција има приказна и историја, а тој педантно го заведува со број, го фотографира и го запишува во компјутер. Во колекцијата има и аудиозаписи.

■ **Можеби не сум најголемиот колекционер на народни носии и предмети, но сигурно сум најстручниот. Кај мене се поврзаа многу работи, едукацијата, образованието и истражувачката, собирачката активност. Во Македонија има многу добри и познати колек-**

ционери кои ги донирале збирките во светот или во соседните земји, арно ама јас можеби сум единствениот колекционер со образование, бидејќи покрај колекционерската активност, јас и ги препознавам предметите што ги откупувам. Точно знам што собирам. Кај мене не станува збор за пасија, туку повеќе би рекол дека тоа е професионална стручна пасија. Моите истражувања и моите собрани предмети ги гледам од малку поинаков агол. Не од агол на тоа дека се преубави, дека имаат богати везови или слично, туку од аспект на нешто што е истражување – вели Јаневски.

Јаневски е продекан за настава на Факултетот за музичка уметност при Универзитетот „Гоце Делчев“ од Штип. Целиот негов живот е поврзан со фолклорот, традицијата, со музиката. Како деветгодишно дете почнал аматерски, како играорек во Културно-уметничкото друштво „Македонија“, каде што останал до 1986 година. Потоа заминал во КУД „Танец“ како професионален играорек до 2001 година. Во тој период завршил и додипломски студии. Од 2001 до 2007 година е професор во ДМБУЦ „Илија Николовски Луј“, каде што ја формирал насоката за традиционална музика и игра. Од 2007 до 2010 година тој е асистент на Одделот за етнокорелологија при факултетот за музичка уметност на Универзитетот „Гоце Делчев“ од Штип, а во 2010 година е избран за доцент на одделот за етнокорелологија. Денес тој е продекан за настава на Факултетот во Штип, кој сега има и додипломски и постдипломски студии.

■ **Професионално скоро 25 години собирам предмети и носии. Од деведесеттите години на минатот век го правам тоа професионално, а тоа подразбира одење на терен. Не откупувам предмети од антикварници, затоа што тој предмет е без историја, без приказна, предмет кој за мене нема никакво значење. За мене предметите имаат значење, оние што ги наоѓам на теренот, оние што имаат приказна, кој ги носел, како ги носел, за каква пригода се, зошто толку многу ги чувале – објаснува Јаневски.**

Неговото потекло и приказните што постојано ги слушал, можеби, ја определиле неговата професија и пасија. Неговата мајка потекнува од Егејскиот дел на Македонија, а неговиот татко е од скопската населба Чаир.

■ **Приказната во која растам е тоа дека ние треба некогаш и некаде да се вратиме, дека не припаѓаме на овој простор, дека не сме дел од оваа култура и дека треба да се вратиме во Егејска Македонија. Како дете, на 8-9 години, почнав во едно културно-уметничко друштво кое немаше никаква врска со Егејскиот дел на Македонија. Кога моето потесно семејство разбра, во истиот момент ме префрлија во Егејското културно-уметничко друштво, бидејќи таму припаѓав, таму требаше да работам. Оттаму почна целата приказна. Моето семејство секогаш се грижеше да се зачуваат нештата, да се сонувало како било некогаш таму. Ги слушав приказните за песните, ората, какви обреди и обичаи постоеле таму, каква била традицијата. Во суштина, тука беше мојата најбитна каписла да почнам да се занимавам со оваа работа. Секогаш се наврќав на тој егејски феномен, затоа што тука беше главниот мотив. Првата моја собирачка активност почна од моите роднини од Егејскиот дел на Македонија. Тие предмети повеќе требаше да ги заштитам, да ги собирам, затоа што знаев дека моите дедо, баба, прабабата, прадедото починаа и нивните предмети исчезнуваа. Ми оставија еден вид аманет дека јас треба да почнам да ги собирам тие предмети. Збирката почна да се создава со предмети од Егејскиот дел на Македонија. И до денес тие ми се едни од најдрагите и најмилите предмети кои ги сметам за свои затоа што ако ние не ги собравме, односно ако јас не ги собрав тука, во Република Грција денеска тие немаат никаков однос кон тоа – вели Јаневски.**

Во неговиот дом во скопско Тафталиџе тој има депо кое е приспособено за чување на збирката. Неговата колекција неколкупати е изложена по музеите во Скопје, Охрид, Битола...

■ **Кога ги вадам сите предмети на изложба или кога се прават концерти, сите се чудат како е возможно предмети од 19 век вака да изгледаат. Приказната ме натера јас да бидам и конзерватор и реставратор и собирач. Во моето истражување морав да научам како тие ги одржувале предметите, за да продолжам јас да ги одржувам. Моето искуство со музејската активност, исто така, ми дава за право да го правам тоа. Во 2000 година работев како реставратор во музеите на Македонија. Најголемата изложба во светски рамки во музејот во Санта Фе ја работев јас. Работев на реставрација на некои од тие предмети, потоа работев на концептот на книгата што излезе, една од најголемите книги за македонски народни носии што излезе во САД. Во Македонија таква книга уште не е излезена. Имам можност да прошетам многу му-**

Девојки облечени во носии за невести на денот Водици (крај на XIX и поч. на XX век, Скопска Блатија)

Стара жена во кожурф и детска носија (крај на XIX и поч. на XX век, Скопска Блатија)

зеи, да видам како работат многу оддели за текстил и оттаму многу работи можев да учам – вели Јаневски.

Збирката на Јаневски е поделена во два дела. Станува збор за повеќе од 2.000 предмети и сите имаат инвентарен број. Во збирката не постои предмет кој нема инвентарен број. Секој предмет е каталошки заведен, во компјутер, фотографран, запишано од кого е купен, каде, за каква пригода се користи, односно, каков социјален статус има предметот, во каква состојба е, дали има извршено врз него реставрација, кој го носел. Сето тоа стои во една датотека на податоци. До денес таму се заведени 2.012 предмети и тоа се предмети од текстил, метал и од дрво. Околу 2.500 до 3.000 комплетни носии се за концертирање во ансамблот „Македонија“.

■ **Овие 2.000 предмети кои се во збирката воопшто не се облекуваат. Тие се или многу стари или се многу вредни и имаат поинаква вредност од предметите во**

кои се концертира. Предметите во кои се концертира се, исто така, стари предмети од крајот на 19 и почетокот на 20 век, но тие може да се најдат на теренот, дел од нив имаат некакви копии, дел се реставрирани. Поголемиот дел од машките носии се копии и се приспособени за концертирање. Иако дел се копии, сепак, се трудиме тие да ги задржат кројот, орнаментите, украсите, стилот, естетиката на облекување. Имаме посебна шнајдерка која ги шије копиите, но, многу се внимава на кројот, орнаментиката, на изборот на материјали. Материјалите понекогаш ги наоѓаме постари, па ги боиме – вели Јаневски.

Во последните 40 години се изгуби естетиката на македонската носија. Со години, првата асоцијација за македонска носија е нешто шарено, црвени хулахопки и патики. Јаневски и ансамблот „Македонија“ се труди да ја смени таа слика.

■ **Со години на македонските народни носии се гледа како нешто „селско“ и неестеско. Во суштина тоа е така, последните 40 години се изгуби естетиката на македонската носија. Зошто е тоа така? Најголем дел, во сите ансамбли, работее нестручни лица кои не ја познаваа естетиката на македонската народна носија. И таа стана како параван дека треба да се преправиш и да се облечеш, ама да не изгледаш убаво. Ако зборуваме дека во Македонија има најубави носии – тоа е навистина така, бидејќи од сите наши соседи имаме најбогат накит, најубави везови, но за жал ја имаме изгубено естетиката. Во ансамблот „Македонија“ се трудиме колку што е можно да ја вратиме таа естетика на вистинската македонска народна носија – вели Јаневски.**

Колекционерството подразбира и одделување на лични финансиски средства. За среќа, има и наследник, бидејќи неговата ќерка, која е студент на факултетот за музичка уметност е тргната по неговиот пат.

■ **Најголем дел од мојата збирка содржи предмети од Егејскиот дел од Македонија, иако пак, најтешко е да најдат предмети од тој дел, бидејќи луѓето се преселени оттаму. Кога бегале од Грција, тие оставиле сè зад себе. Кога ги наоѓам предметите од Егејскиот дел на Македонија, 90 отсто од нив не ги откупувам, туку луѓето ми ги подаруваат. Многу е жално кога ги слушате нивните приказни. Најчесто старите жени раскажуваат: „Ние бегаме со голите души, ние ништо немавме, ни остана само ова што го носевме“. И по 50 години, тие ги чуваат предметите со кои бегале од своите огништа. Овие приказни ми се најдраги – вели Јаневски, кој во збирката има околу 300 предмети од Егејскиот дел на Мкедонија и тоа од Леринско, Костурско, Његушко.**

Во збирката нема само македонски предмети, туку и албански, ромски, влашки.

■ **Единствено јас ги имам носии на мегленските Власи во збирката. Тие живеат во едно село во Македонија, Ума. Тоа се носии од 19 век и едни од најстарите влашки носии – вели Јаневски.**

Јаневски е уметнички директор на Ансамблот „Македонија“, кој вечерва во Македонскиот народен театар (МНТ) ќе одржи годишен концерт чија тема е „На аскер ќе одам“. Членовите на ансамблот ќе раскажат приказна која се случува во јужномакедонски простор. ■

Со секој купен број на „Република“ добивате попуст од 50 денари за кино-проекции во „Милениум“

попуст
50
денари

Важи од 11.12. - 17.12.2015

КИНО МИЛЕНИУМ 3D

РОДЕНИ ВО 2015 ГОДИНА

ЧИИ МЕКИЦИ БЕА НАЈВКУСНИ ГОДИНАВА

Пишува | Марина Косићовска

Да, дојде тоа време од годината, кога се смета, пресметува, подредува – по што ќе се памети изминатата година. Во светот на познатите имаше од сè по нешто и свадби и разводи, и кавги и помирувања. Но, кога празниците се пред врата, најдобро е да се гледа кон убавото што се случило.

Миа беше првото дете што се роди годинава во Македонија. Најави плодна и берикетна година, каква што навистина и беше.

Меѓу познатите годината ја отвори Елена Петреска. Пејачката првпат стана мајка на 5 јануари, кога со нејзиниот сопруг Андреј го добија синот Михаел.

■ **Уживав во пораѓањето и бев присутна во секоја секунда од тој прекрасен чин, без да чувствувам никаква болка** – изјави неодамна таа, потсетувајќи се на искуството околу пораѓањето.

Пејачката Андријана Јаневска и сопругот Драган Гиновски-Гино, во февруари му подарија брат на нивниот син Димитар.

■ **Се чувствувам како кралица, тројца мажи ме чуваат. Долгата непроспиена ноќ ми донесе нова радост во мојот живот, синот Кристијан. Да си жив и здрав, сине мој и само радост да ни носиш!** – се пофали тогаш пејачката.

Истиот месец, во семејството Алачки пристигна најмладиот член – Јана. Грациела, ќерката на Адријана и Горан Алачки на познатата двојка им ја донесе првата внука.

■ **Пржам мекици, пресреќна сум** – изјави тогаш среќната баба.

На крајот на февруари, двојна среќа пристигна кај семејството на Александар Микиќ. Актерот и сопругата Весна Станојевска станаа родители на момче и девојче, близнаците Ена и Иво.

Близнаци се родија и во семејството Ѓорѓиевски. Водителот Ненад пред само неколку дена за првпат стана татко.

■ **Љупка и Иво, тато и мама ве сакаат најмногу! И благодарам на жената на мојот живот, Гордана Годунка Ѓорѓиевска за оваа бескрајна радост, љубов моја, те сакам!** – напиша водителот веднаш по породувањето на неговата сопруга.

Во март Андреја Блажев стана поголем брат и шампион. Марјан е второто дете на раперот и диџеј Владимир Блажев – Панчо и неговата сопруга Маја.

■ **Одлично го прифати новото братче. Му пее за да го заспи, ѝ помага на мајка му, слуша кога треба да не вика и да не тропа. Андреј е шампион!** – ни изјави тогаш Панчо, додавајќи дека тој лично е плашлив за оние работи од типот: пелени, бањање, хранење...

Другата половина од дуото „ДНК“, пак, Андреј Ѓеорѓиевски стана татко пред две недели. Пејачот и сопругата Наталија ја добија ќерката Јана, а радосната вест прв во јавноста ја соопшти токму Панчо.

■ **„ДНК“ од денес брои 5 члена! Конечно добивме женски пратечки вокал. Да е жива и здрава**

На голем дел од јавните личности годинава им се промени животот – на подобро. Помалку наспани, но никогаш посреќни, годинава многумина им посакаа добредојде на новите членови на семејството

Јана, убавица на татко Андреј – напиша Панчо на „Фејсбук“.

На почетокот на април на свет дојде Леа, првото дете на поранешната манекенка и учесничка во реални шоуа, Александра Накова и нејзиниот сопруг, Никола Гајдаџиев.

Александра и Никола се венчаа кратко пред нејзиното породување во Дојран.

Годинава, Јохан и Соња Тарчуловски го добија своето трето дете. Ќерката Јохана, како што велат – нивната трета среќа, се роди во јуни, а најсреќни со оваа принова во семејството се сестрата Мелани и братот Младен.

Само година и три месеци по раѓањето на првата ќерка Емили, фолкерката Сузана Гавазова во Шведска се породил по вторпат. Ќерката Селена дојде на свет во јули годинава.

Гавазова, која се омажи со сопругот Јасмин само месец по започнувањето на врската, изјави дека ги живее нејзините среќни мигови и нејзиниот сон.

■ **Сопруг како Јасмин може само да се посака. Ми помага во сè, се грижи за нашите ќерки, ме почитува, ме сака. Се сложуваме. Јас му возвраќам со цело срце. Мислам дека сум одлична домаќинка, сопруга и мајка** – изјави таа по породувањето.

Пејачката Наташа Крстевска – Мијата и нејзиниот сопруг Златко по вторпат станаа родители во август. Сестричката на Калин доби оригинално и милозвучно име – Никита. Со уште неполни три месеци, Никита стана најмладиот член на часовите за зумба за мајки и бебиња, каде припиена до телото на мајка си во специјалната марама за бебиња, ги преспива сите вежби.

Годинава единствен спортист со принова во семејството е македонскиот ракометен репрезентативец, Немања Прибак, кој со сопругата Наталија го добија малиот Огњен.

Наталија вели дека тој е одличен татко. За ќерката Софија се грижел сам уште од првиот ден.

■ **Немања е секогаш до мене и е мојата поддршка. Беше до мене и за време на двете породувања во родилната сала. Софија ја бањаше, пресоблекуваше и ја чуваше сам, навистина многу ми помага во секојдневните обврски. Сигурна сум дека ќе биде подеднакво грижлив и одговорен и со Огњен** – изјави таа по породувањето.

Актерот Зоран Љутков и неговата сопруга Маја во септември добија уште една ќеркичка, Сирма.

Така Галена, првата ќерка на актерската двојка, која е една година и пет месеци поголема, доби сестричка.

Во октомври се роди првото дете во семејството на заменик-министерот за труд и социјална политика, Диме Спасов. Неговата сопруга Бојана, со која е во брак една година, го роди својот прв син.

Спасов, по долгогодишна врска со љубовта од средношколските денови, минатото лето го кажа своето судбоносно „ДА“.

■ **Од денеска имам тројца најсакани... Првиот си доби второ синче, вториот братче... Останува на третиот мама да му посака топло добредојде на овој свет! Среќата е неопислива!** – вака пејачката Наде Талевска го објави раѓањето на својот втор син.

Таа и сопругот Ненад веќе го имаа синот Максим.

Рекордерот и во пливање и во татковство, Александар Маленко, годинава го доби петтото дете. Во октомври се роди Елисеј, второ дете со неговата сопруга Фанче, сопственичка на хотел во Охрид, со која е во брак пет години. Тие имаат и двојдишен син.

Маленко зад себе веќе ги има наследниците: ќеркичката Лора од бракот со пејачката и водителка Сузана Турунџиева и синот Ахил од бракот со актерката и директорка на „Театар Комедија“, Јелена Жугиќ. Тој беше женет и со Русинката Татјана Михајловна Фјодорова, со која се запозна во периодот додека живееше и работеше во Москва.

Три деца доби и скопската урбана легенда Томе Корнер. Неговата сопруга Билјана во јануари ги роди Милан, Никола и Зои.

БЕБИЊА ВО ПРЕСТАПНА ГОДИНА

Се верува дека децата родени во престапна година се среќливи. Едно е сигурно – ќе донесат среќа во семејствата кои веќе ги очекуваат.

Пејачката Кристина Арнаудова и сопругот Александар Петровски веќе во јануари ќе добијат второ дете. Како што кажа таа, најсреќен е нивниот петгодишен син Максим, кој секој ден измислувал имиња за бебето и си правел муабет со нејзиниот стомак.

И Кристина и Александар, кои се заедно веќе 12 години, велат дека сакаат големо семејство.

Накоро се чека принова и во семејството на Перо Антиќ. Кошаркарот и неговата сопруга Ружица го очекуваат третиот син. Двојката веќе ги има синовите Лука (8) и Павел (3).

Кратко по свадбата, со стомаче осамна и Тамара Тодевска. Ова ќе биде прво дете за пејачката и нејзиниот сопруг Александар Димитровски-Мачка, а и двајцата се пресреќни, бидејќи отсекогаш сакале деца.

■ **Многу се изненадив, но пријатно. Сакам деца и одвај чекав да ми се случи тоа. Ич не ми е криво и многу сум среќна. Малку ме загрижуваа работните обврски околу концертот, кои беа доста стресни, па се плашев да не се случи нешто не дај боже, но настојувам да бидам смирена. Некако сè ми е тамам и немам големи проблеми** – искрена е пејачката. ■

АТРАКТИВНИ ТУРИСТИЧКИ ДЕСТИНАЦИИ - РОТЕРДАМ

ХИПЕРМОДЕРЕН ГРАД СО ФУТУРИСТИЧКИ СТИЛ

Ротердам често го нарекуваат и Менхетн на реката Мас. Реката Мас поминува покрај новоизградениот дел на градот, Коп ван Зуид, каде што се наоѓаат многу солитери, меѓу кои и највисоките во земјата. Градот е поврзан со голем број тунели и мостови. Вниманието особено го привлекува белиот висечки мост, Еразмовиот мост, кој е главна атракција за туристите

Пишува | Јана Јосифоска

Сместен на вливот на реката Рајна во Северно Море, вториот по големина град во Холандија, Ротердам, е сè попопуларна туристичка дестинација. Оддалечен на само еден час возење од Амстердам, со целата своја површина лежи под нивото на морето.

Ротердам долго време ја носи титулата најпрометно пристаниште во светот, сè до 2004 година, кога таа улога ја презема Шангај. Во рамки на пристаништето се наоѓа и Пернис, најголемата рафинерија за нафта во светот. Името на градот, всушност, е сложенка: Rote (Rotte) – река во Холандија и дам (брана).

ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА АРХИТЕКТУРА И УРБАНИ МАНИРИ

За жал, Ротердам, според бројот на историски згради, никогаш нема да може да се натпревару-

ва со својот сосед – Амстердам бидејќи неговото средновековно јадро во 1940 година Германците го срамниле со земја. Меѓутоа, периодот што следувал бил во знакот на иновација и на никнување нови објекти, со што на Ротердам му се дала една сосема поинаква, модерна црта. Градот е обновен со многу амбиција и стил, така што денеска место старите цркви и тесни улички, нуди прекрасни примери на модерна архитектура и на големи пешачки зони, опкружени со трговски центри. Една од ретките сочувани средновековни градби е црквата Лауренскерк, еден од најраните облакодери во Европа.

Ротердам често го нарекуваат и Менхетн на реката Мас. Реката Мас поминува покрај новоизградениот дел на градот, Коп ван Зуид, каде што се наоѓаат многу солитери, меѓу кои и нај-

високите во земјата. Градот е поврзан со голем број тунели и мостови. Вниманието особено го привлекува белиот висечки мост, Еразмовиот мост, кој е главна атракција за туристите. Мостот ги поврзува деловите на градот раздвоени со реката Мас. Познат е и по називот Лебед, а ова име го добил по најзначајниот граѓанин на Ротердам – Еразмо Ротердамски.

Една уникатна и интересна градба се издига високо над Ротердам, а од неа има величествен поглед на целиот град. „Еуромаст“ е висок 186 метри и на него се наоѓа видиковец од кој можете да одморате во спектакуларниот поглед. Тоа што е специфично за овој видиковец е што се врти во круг, така што не мора да одите наоколу за да го доловите секој магичен поглед врз градот.

Еден од најголемите пазари во светот од затворен тип, „Маркт-хал“, е изграден во 2014 година. Сместен е во премин меѓу станбени згради со облик на потковица, во која има 230 станови. Најкарактеристичен дел од градбата е таванот на пазарот, кој е украсен со илустрации на намирници. Многумина сметаат дека само заради овој објект, што ги задоволува и најистенчените гастрономски сетила, вреди да се посети Ротердам.

Центарот на овој холандски град е преполн со уметнички дела и култура. Љубителите на уметноста се fascinирани од музејот „Боијманс ван Беунинген“, во кој ја нема таа официјалност и атмосфера што обично се врзува за културните институции. Тоа ќе го сфатите веќе на влезот во музејот, кога во холот ќе го закачите капутот на една од закачките сместени на конструкција што личи на вртелешка. Кустосите одамна го надминале традиционалниот начин на прикажување на делата, па на многу иновативни и интересни начини ќе ви понудат информации во врска со изложените дела и уметниците што ги создале. Во овој музеј можете да видите дела од Рембрант, Пикасо, Моне, Ван Гог и на Дали.

УНИКАТНИ КОЦКЕСТИ КУЌИ

„Кубусвонинген“ се типична појава за Ротердам. Тоа се, всушност, сиво-жолти коцкести куќи што се потпираат на еден носечки столб, при што сидовите се под агол од 45 степени. Најпознат е комплексот „Блакс бос“, а идејата била во голем град да се направи некој вид село во кое ќе се одвива социјален живот. Во низа постојат 32 такви куќи, од кои една, „Кијк кубус“ е отворена за посетители. Таа служи како музеј, па посетителите можат на момент да почувствуваат како изгледа животот во една таква накривена кука. Влезницата чини 2,5 евра.

Доколку го посетите Ротердам во пролет или во лето, одлична можност е да го разгледате градот со историски трамваи. Трамваите од 1930 година ги возат патниците цик-цак низ ро-

тердамските улици покрај хипермодерните згради, низ јадрото на градот со трговски и со деловни центри, до стариот дел на градот. Возењето трае околу 100 минути, а цената на билетите е пет евра.

Има безброј начини на кои можете да уживате во овој холандски убавец. Популарното „Спидо“ е уште една атракција за разгледување на градот. Така, со организирано крстарење низ динамичното пристаниште, Ротердам можете да го доживеете и на вода.

За сладок крај на вашето патување низ урбаниот и хипермодерен град, никако не пропуштајте ги типичните холандски специјалитети како вафли со прелив од карамела или слатко-солени црни бонбони, со единствен вкус. ■

ШТО СЕ НОСИ ОВАА СЕЗОНА?

ШАЛОВИ, КАПИ, РАКАВИЦИ

Ако оваа година уште не сте купиле зимски капут или јакна, секако, може да се почестите со нов шал, капа и ракавици, за да го освежите зимскиот изглед

Со плетените капи со пуфка на врвот од вистинско или од вештачко крзно или плетиво, оваа година во мода се и волнени шешири со широк обод. За оние што не сакаат ниту капи ниту шешири, тука се уште и француските капи, крзнените капи

и шубари кои ги има помалку, но секако, тие се попосакувани за сезонскиот зимски изглед.

Што се однесува до шаловите, се носат големи, плетени класични шалови, потоа кругли шалови, топли марами и лисици од вештачко или од природно крзно.

Ракавиците се можеби најразнобојниот артикл. Најзастапени се ракавици од плетиво и оние од вештачка или од природна кожа во комбинација со други материјали како што се вистинско или природно крзно, волнени материјали и слично. Исто така, оваа година во мода се долги ракавици.

Воедно, оваа година не е толку важно дали шалот, капата и ракавиците прават комплет, доволно е да се сложуваат по неколку основни обележја.

Оваа сезона има спој меѓу спортските волнени капи и елегантните капут или раскошните бунди. Во однос на бојата не мора да биде во тон со остатокот од облеката. До-

волно е да биде црвена, розова, портокалова или жолта капа која ќе го одвлекува вниманието и ќе го освежи мрачниот и сив зимски изглед.

Има модели од филц со елегантно оформен облик, во вид на баретка или шапка со мачкини ушиња.

Дебелите капи се идеален моден додаток за претстојните празници. ■

ДАНИКА ПАТРИК

Целосно име:

Даника Сју Патрик

Родена:

25 март 1982 година
(33 години)
Белојт, Висконсин, САД

Награди:

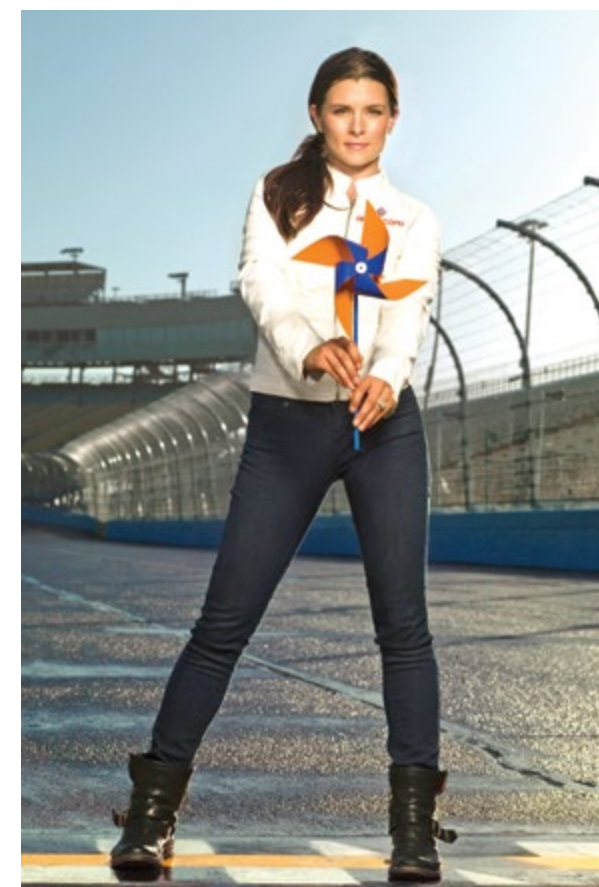
- 2005 година
Индијанополис
500 - дебитантка на
годината
- 2005 година
Инди кар трка -
дебитантка на година
- Најпопуларна возачка
во Инди кар трките
2005-2010 година
- Најпопуларна возачка
во НАСКАР трките
на национално ниво
2012 година

Даника е најуспешната жена во историјата на автомобилските трки во Америка. Тоа звучи и логично кога некој почнува да се занимава со картинг уште на 10-годишна возраст.

Даника е, исто така, и манекенка и ТВ-водителка, а во 2007 година беше прогласена за најсексапилна спортистка на листата „Што е секси“ на „Викторија сикрет“. ■

Цитати:

- „Искористете ги шансите и ќе постигнете успех, но ако сте конзервативни, никогаш нема да дознаете дали ќе се случи тоа. Јас, навистина, верувам дека тоа што не ве убива ве прави посилни. Дури и ако не успеете, учењето и продолжувањето понатаму понекогаш е најдоброто нешто.“
- „Кога бев млада бев многу против розово и виолетово бидејќи тие беа бои за девојчиња. Тоа беше така само затоа што не сакав луѓето се сомневаат во моите способности. Кога навршив 20 години, сфатив дека тоа е глупаво.“

Прееод | Ана Цвешаноска

FUTURE NOW

Спектакуларен ДИГИТАЛЕН БИЛБОРД

ПРВ ИНТЕРАКТИВЕН OUTDOOR МЕДИУМ ВО МАКЕДОНИЈА

на Плоштад Македонија, Скопје

MEDIA CITY
ADVERTISING

00389 2 3100010
office@mediacity.mk
www.mediacity.mk

vitaminka
www.vitaminka.com.mk

ПРОВЕРЕНО. ДОКАЖАНО НАЈДОБАР!

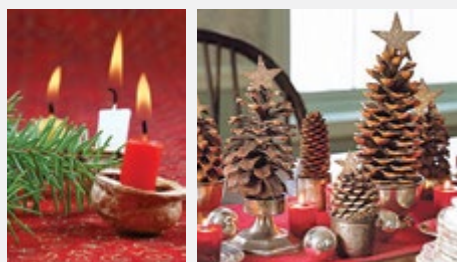
НОВОГОДИШНИ УКРАСИ КОИ МОЖЕТЕ ДА ГИ НАПРАВИТЕ САМИ

УКРАС ЗА СВЕЌА ОД ПОРТОКАЛ

За да го направите овој украс, потребен ви е портокал и мала свеќа. Прво пресечете го напречно портокалот од едната страна, за да можете со помош на лажичка или со нож да го издлабите. Откако ќе извадите сè од него, внимателно сечете кругови како на сликата. Најдобро е да направите од свеќата. Наместо портокал можете да употребите и грејпфрут.

Ова ќе ви овозможи да добиете прекрасна светлина и убава, пријатна арома на портокал.

СВЕЌНИК ОД ЛУШПИ ОД ОРЕВИ

Оревите секогаш нè асоцираат на Коледе и на Божик, па ако ги вклучите во вашите декорации нема да погрешите.

Едноставно ставете мала свеќа во едната половина од лушпата на оревот. Прицврстете ја со помош на топен восок.

ЕЛКИ ОД ШИШАРКИ

Во свеќник ставете шишарка и на нејзиниот врв поставете мала блескава звезда. За поголем ефект шишарката испрскајте ја со златен спреј. ■

РЕЦЕПТИ ЗА ДОМАШНИ КОЛАЧИЊА ЗА КУЧИЊА

Домашните животни имаат важна улога во нашиот дом. Тие претставуваат секојдневна радост, релаксација и уживање за секој член на семејството. Посебната врска што е изградена помеѓу сопствениците и миленичињата е понекогаш тешко разбирлива за оние што не го доживеале ова искуство. Токму затоа, погрижете се Вашиот четвороножен пријател да добие домашно подготвени колачиња за претстојните празници. Израдувајте го вашето куче со вкусни домашни колачи од состојки кои секогаш ги имате во вашата кујна

КЕКС СО СЛАНИНА

Состојки: 2 јајца, 1 шолја млеко, 1/2 шолја вода, 1 лажичка сол, 5 лажички пржена сланина и 5 шолји брашно.

Подготовка: Рерната загрејте ја на 180 степени. Добро изматете ги јајцата и во нив додајте млеко, вода и сол. Постепено додавајте го брашното во смесата. На крај додајте ги парчињата сланина и сè добро соединете.

Од тестото обликувајте мали колачиња (може да користите и калапи за колачи) и наредете ги на пекарска хартија (по потреба нанесете малку масло за да не се залепат колачите за подлогата). Печете во претходно загреана рерна од 35 до 40 минути. Кексот чувајте го во фрижидер.

КОЛАЧИЊА СО МОРКОВ

Состојки: 2 шолји варен и изгмечен морков, 2 јајца, 2 шолји брашно, 1 шолја корнфлекс или палента.

Подготовка: Изматете ги јајцата, додајте го морковот, а потоа додајте ги брашното и палентата. Тестото добро соединете го и потоа размесете го. Поделете го на помали делови и по желба премачкајте со јајце. Се пече на 180 степени 45 минути.

МАФИНИ СО СИРЕЊЕ И МОРКОВ

Состојки: 1 шолја брашно, 1 шолја палента, 1 лажичка прашок за печиво, 1 шолја трапист, 1 шолја рендан морков, 2 јајца, 1 шолја млеко.

Подготовка: Рерната загрејте ја на 180 степени. Ставете ги брашното и прашокот за печиво во сад и направете „бунар“ од брашното. Потоа додајте ги сирењето и морковот и сите состојки добро измешајте ги. Во друг сад изматете го јајцето додавајќи млеко и малку масло. Смесата со јајцето додајте ја во смесата со брашно и сите состојки добро соединете ги. Наполнете ги калапите за мафини. Се пече од 20 до 25 минути на 180 степени.

Совет: 1 мафин дневно е доволен за големо или средно куче, а половина колаче е препорачлива порција за малите кучиња.

ТОПЧИЊА СО ЦИГЕР ЗА МАЧКИ

Состојки: 1/2 шолја варен пилешки цигер, 80 мл вода 1 шолја брашно, по желба додајте и варен пасиран морков, 1 лажичка маргарин

Подготовка: Измешајте ги брашното и маргаринот и во тоа додајте го цигерот и морковот и пола долевајте вода додека тестото не стане мазно. Од тестото направете топчиња кои ќе ги наредите во подмачкан плех. Се пече 20 минути во претходно загреана рерна на 180 степени.

ТУЈА

Туја е зимзелено растение што ги задржува лисјата во сите годишни времиња. Има долги листови, кои испуштаат карактеристичен мирис. Голем број видов од ова растение се погодни за формирање висока жива ограда

Бојата на листовите се менува од зелена до златножолта, во зависност од сортата. Тујата успева во секоја плодна, доволно влажна и добро дренирана почва. Младите садници треба да се заштитат од студените ветрови.

Тујата е многу добра за формирање ниска жива ограда.

Треба редовно да се поткаструва бидејќи, за разлика од други зимзелени дрвја, расте побавно, па тешко е да се подмлади. На еден метар се садат по две-три садници, а се поткаструваат двапати годишно, во пролет и во доцно лето.

Тујата се седи во доцна есен, кога е период на мирување на вегетацијата, кога земјата не е замрзната, а температурата е над нула степени. Многу е важно садниците да не бидат густо насадени бидејќи нема правилно да се развиваат.

Тујата годишно расте од 30 до 50 сантиметри. Максималната висина што може да ја достигне е 20 метри. Ова зимзелено дрво е многу издржливо на мраз, а може да расте и во сенка. ■

„ЕПЛ“ ПЛАНИРА НОВ „АЈФОН“ СО ЦЕНА ПОМАЛКУ ОД 500 ДОЛАРИ

Компанијата „Епл“ планира да го пушти во продажба новиот 4-инчен паметен телефон „ајфон“, кој треба да се појави следната година. Станува збор за помал модел, а аналитичарите од „КГИ секјурити“ открија повеќе детали.

Според нив, новиот 4-инчен „ајфон“ ќе влезе во производство во првата третина од новата година, па може да се појави пред „ајфон 7“ и „ајфон 7 плус“, кои би требало да се појават во септември.

Аналитичарите предвидуваат дека помалиот „ајфон“ ќе има цена меѓу 400 и 500 долари, а претпоставките се дека цената од 400 долари ќе биде за моделот со 16 гигабајти.

Во него треба да се вградува новиот процесор А9, како и технологијата НФЦ која ќе ја овозможи услугата за плаќање со мобилен телефон, „епл пеј“. Камерата би требало да има 8 мегапиксели.

Очекувањата се дека „Епл“ ќе испорача 20 милиони 4-инчни нови паметни телефони „ајфон“ во текот на следната година.

„ТАГ ХЕУЕР“ ГО ЗГОЛЕМУВА ПРОИЗВОДСТВОТО НА ПАМЕТНИТЕ ЧАСОВНИЦИ

Швајцарскиот производител на часовници, „ТАГ Хеуер“, во наредните месеци ќе го зголеми производството на своите паметни часовници, откако доби барања од трговците на мало, од агентите и од добавувачите за повеќе од 100.000 часовници, тврди шефот на „ЛВМХ“ (Луј Витон Моет Хенеси). Според зборовите на Жан-Клод Биве, „ТАГ Хеуер“ си постави цел да произведе 2.000 уреди неделно, во споредба со сегашните 1200. Продажбата на интернет на нејзиниот „конект часовник“ ќе биде прекината веројатно до мај или до јуни, за да им се даде предност на физичките продавници - коментира тој.

„ЛВМХ“ е меѓу ретките компании кои го пуштија конкурентот на популарниот „епл часовник“ во сегментот со „хајг-енд“ уреди.

Производителот на часовници минатиот месец го претстави својот паметен часовник кој чини 1.500 долари. Тој е создаден во партнерство со „Гугл“ и со „Интел“.

„Со оглед на успехот на овој уникатен часовник, ние ќе развиеме колекција до крајот на следната година и до почетокот на 2017 година“, изјави Биве. Тој тврди дека може да биде направен подобрен модел од злато и од дијаманти.

„ПОРШЕ“ ГИ ПРЕТСТАВИ РЕДИЗАЈНИРАНИТЕ „911 ТУРБО“ И „911 ТУРБО С“

БЕСМРТНИОТ ГЕРМАНСКИ ПРОИЗВОДИТЕЛ ПРОДОЛЖУВА ДА ИЗНЕНАДУВА

Германскиот автомобилски гигант „Порше“ пред официјалната презентацијата на редицајнираните модели „911 турбо“ и „911 турбо С“ на Саемот за автомобили во Детроит од 11 до 24 јануари 2016 година, ги пушти првите фотографии од овие спортски автомобили

Подготви |
Бојан Момировски

Последното издание на бесмртниот германски спортски автомобил од надвор го карактеризира новодизајниран преден браник на кој се вградени нови отвори за воздухот. Измени има во предните дневни

светилки со ЛЕД, а ако подобро се загледаат новите модели ќе се забележи и нов дизајн на рачките на вратите, на кукиштата и на графиката на задните светилки и нови 20-инчни алуминиумски бандажи.

Внатрешноста е со минимални измени од стариот модел, кои вклучу-

ваат нов управувач на кој по примерот на хибридниот верзија „918 спајдер“ се инсталирани команди за избор на еден од четирите работни програми на автомобилот („нормал“, „спорт“, „спорт плус“, „индивидуал“). Покрај серискиот аудиосистем „босе“, подобрен е и мултимедијалниот систем на „Порше“. Во сериската опрема на овие болиди спаѓа и пакетот „спорт хроно“, со кој за оптимално забрзување во траење од 20 секунди се подобрува работата на моторот и на менувачот. И работата на системот ПСМ (управување на стабилноста на „Порше“) е оптимална.

Во двата модела „911 турбо“ и „911 турбо С“, е вграден 3,8-литарски шестостепен битурбомотор, кој во своето

последно издание во боксер-конфигурација испорачува 540 коњски сили за моделот „911 турбо“, односно 580 коњски сили за верзијата „911 турбо С“. Послабата верзија забрзува до 100 километри на час за три секунди, а максималната брзина изнесува 320 километри на час. „911 турбо С“ од 0 до 100 километри на час забрзува за 2,9 секунди, а максималната брзина му е за 10 повеќе од таа на моделот „911 турбо“.

Иако и двата редицајнирани модела се посилни и побрзи од верзијата пред редицајниот, во „Порше“, заедно со ревизија на инженерите задолжени за конструкција на моторот и на менувачот, успеаја да ја намалат просечната потрошувачка на гориво за 0,6 литри.

Почетокот на продажбата во Германија е планиран веднаш по завршување на Саемот во Детроит, а почетната цена изнесува 175.000 евра. ■

ШЕСТЕ СТРАНЦИ ЈА УНИШТУВААТ МАКЕДОНСКАТА КОШАРКА

Без минутажа во матичниот клуб, само со тренинг, младите никогаш нема да станат добри кошаркари. Ако македонските тимови кои настапуваат и на меѓународни натпреварувања имаат потреба од шест странски играчи, барем да се воведе ново правило за натпреварите во македонската лига

Разговараше | Бојан Момировски

Фото | Александар Ивановски

Тодор Гечевски, македонската кошаркарска легенда, кој дваесет и две години беше доминантен на кошаркарските терени и со кој Македонија го постигна најголемиот успех, повлекува нова линија во кариерата и веќе наголемо работи за подобрување на квалитетот и на условите на младите кошаркари во нашата земја. Неговата цел е преку создавање квалитетни играчи да се подобри и квалитетот на македонската лига и да се создаде основа за сериозна репрезентација која ќе остане на картата на кошаркарска Европа. Се осврнува на правилото на шест странци во домашниот шампионат кој може целосно да ја уништи базата за создавање квалитетни кошаркари.

Оваа сезона е пресвртница во твојата кариера. Официјално ја заврши играчката кариера. Постои ли можност за враќање на терените или остануваш како координатор за младите селекции во „Работнички“?

ГЕЧЕВСКИ: Првпат професионално се сретнувам со новата функција во КК „Работнички“. Меѓутоа, сум имал можност играјќи во странски клубови како што се „Задар“ и „Паок“, каде што доста се негува младинската школа, да видам како функционира тоа. На патувањата со клубовите сум гледал како се работи и во други екипи како „Цибона“ и „Цедевита“. Сега, пред почетокот на сезоната со првиот тренер на „Работнички“, Марин Докузовски,

бевме во Србија да видиме како се работи и во другите клубови. Се надевам дека ние полека се движиме во еден доста интересен правец. Заинтересиран сум да го подигнеме нивото на квалитет на младинската школа на „Работнички“. Со тренирање еднаш дневно многу тешко ќе се стигне до квалитет. Имам желба и се обидувам да направам најмногу што можам и да го искористам целото мое искуство и знаење за да профункционира школата на „Работнички“ онака како што функционираше пред 10-15 години каде што најголемиот број играчи во Македонија и репрезентацијата беше составена од играчи на „Работнички“. Веќе можам и официјално да соопштам дека сум во некои преговори со ФИБА за вклучување на младинската школа на „Работнички“ за играчи до 18 години во младинската евролига за следната сезона. Постапката е во процедура. Натпреварувањето се игра турнирски и ќе биде од огромно значење за младите играчи кои се дел од школата на „Работнички“.

Покрај успехот и квалитетот што ќе го добие „Работнички“ со македонски играчи, ќе се подигне и квалитетот на репрезентацијата на Македонија?

ГЕЧЕВСКИ: Автоматски. Целта ни е да направиме една основа со домашни играчи на кои ќе им дадеме можност да собираат искуство во првата екипа, а сето тоа искуство и знаење да го пренесат и во репрезентацијата. Со тоа сум сигурен дека ќе се подигне и квалитетот на репрезентацијата.

Повеќе од дваесет и две години професионална кариера. Дефинитивно е тоа крај на кариерата на Тодор Гечевски?

ГЕЧЕВСКИ: Поминав многу и играв повеќе од осум години во странство. Пет во „Задар“, две во „Паок“ една во Италија и половина година во Германија. Сега засега, јас сум сигурен во мојата одлука за повлекување од ак-

тивното играње кошарка. Се пронаоѓам во мојата нова функција која ме исполнува. Мислам дека нема да се вратам на терените. Сепак, оставам простор поради притисокот од колегите од „Работнички“, поточно од Ѓорѓи Чековски кој ми врши притисок да се вратам на тренинзите, меѓутоа, сега засега, успешно го одбивам (се смее).

Дали македонската кошарка и репрезентација трпи со правилото на шест странци? Ти беше еден од организаторите на Здружението на македонски кошаркари за да не се дозволи тоа?

ГЕЧЕВСКИ: Можеби правилото со шест странци е добро за една-две екипи за добра сезона или добра година. Меѓутоа, долгорочно гледано и за клубовите и за македонската репрезентација, правилото со шест странци е голем проблем. Млади таленти се без доверба дека може да успеат во својот клуб во кариерата. Гледаат да ја напуштат македонската кошарка и да си најдат иднина во некои други земји. Сведоци сме на неколку млади играчи кои веќе играат за други репрезентации, не сакаат да се вратат во македонската кошарка и во домашната репрезентација. Правилото со шест странци е една од причините за овој проблем. Не е проблемот ако заминеш во странство, ако стекнеш искуство и се вратиш да играш за репрезентацијата. Проблемот е со Чеди Осман, со Кристијан Николов. Мислам дека во скоро време ќе имаме повеќе такви играчи. Ако некој млад играч нема иднина, нема минутажа во матичниот клуб, никогаш нема да стане кошаркар само со тренинг. Мора да се изнајде друг модул за поголемо присуство на македонски играчи на терен. Ако македонските тимови што настапуваат и на меѓународни натпреварувања имаат потреба од шест странски играчи, барем да се воведат ново правило за натпреварите

во македонската лига. Со тоа би се заштитиле играчите кои подоцна би требало да настапуваат за репрезентацијата. Потоа, тој играч треба да решава натпревари на Европско првенство за репрезентацијата. Еден од моментите за релативно неочекуваниот слаб резултат на ЕП 2015, е што нашите потенцијални репрезентативци немаат доволно минутажа во домашното првенство, немаат доволно искуство.

Што треба да се направи на долгорочен план за да се постигне квалитет? Има ли Македонија квалитет за да се повтори историскиот успех од Литванија 2011?

ГЕЧЕВСКИ: Квалитет и интерес кај младите има. Мора да се смени начинот на работа во поголемите клубови. Тие мора да имплементираат повеќе млади македонски играчи во нивните редови. Екипите од прва секоја година мора да внесуваат по еден до двајца млади македонски играчи во сениорскиот состав. Имаме една плејада млади талентирани кошаркари кои отидоа во младинските школи на големите клубови во Европа. Гледам дека има и тука неколку играчи кои можат да израснат во потенцијални репрезентативци. Успехот од Литванија е постигнат со правилна работа.

Дали е потребно што побргу да се постави нов селектор за да почне да функционира репрезентацијата? Знаеме како завршија преговорите со Марин Докузовски.

ГЕЧЕВСКИ: Овој квалификациски циклус е најбитен. Мора да се продолжи со континуитет на присуство на големите натпреварувања. Со тоа сме присутни во светската кошаркарска јавност, има можност за доведување на повеќе спонзори и има поголем интерес кај младите. Сега европските првенства почнуваат да се организираат на

четири години. Ако се пласираме на следното, ќе имаме можност да играме и во квалификациите за СП. Тоа е одлична стратегија за иднината. Ако не се пласираме, ќе играме во Б-дивизијата и со тоа сме надвор од кошаркарскиот крем повеќе од три-четири години. Токму поради тоа мора што поскоро да се стави нов селектор и веднаш да почне со работа. Ќе биде во ред ако имаме среќа во ждрепката и добиеме полесни противници, тогаш можеби ќе имаме и повеќе кандидати за селектор. Но, што правиме ако биде ждрепката неволна по нас? Тогаш никој нема да се нафати да биде селектор. Затоа што правило е секогаш селекторот заедно со претставник од Федерацијата да присуствува на тие ждрепки и уште таму се прават првите контакти со останатите репрезентации за пријателски натпревари. Се прави програма за подготовки. Ние сме репрезентација која нема многу играчи. Селекторот мора да има време за секој играч. Да се види и со тренерите на клубовите каде што настапуваат играчите за да може да се направи стратегија. Знаеме како завршија преговорите на Марин со Федерацијата. Мислам дека со таквата одлука македонската кошарка изгуби многу. Тој има огромно искуство и е вистинскиот човек за таа функција. Жал ми е што тие не се договорија.

Кои се твоите понатамошни планови во кариерата? Дали се гледаш во тренерските води или можеби, како спортски директор во Федерација или во некој клуб?

ГЕЧЕВСКИ: Ова што моментно го работам, ме исполнува. Задоволен сум од работата, оставивме добар тим на тренери кои го спроведуваат тоа што е зацртано, имаме поддршка од Марин Докузовски како прв тренер на клубот, имаме поддршка од управата од навивачите. Сега засега не гледам никаква потреба да менувам што било или да се активирам на некаков друг начин. Не се гледам како тренер, иако имам навика да дојдам наутро во сала и час и половина да поработам индивидуално со некои млади таленти. ■

СТРОМБОЛИ

СОСТОЈКИ:

За тестото ќе ви треба:

- 500 грама брашно
- 1 пакетче сув квасец
- 1/2 пакетче адитив за пециво
- 100 мл вода
- 150 грама млеко
- 20 грама путер
- 10 мл зејтин
- 1/2 лажичка сол
- 1 лажичка шеќер

Ќе ви треба и:

- зелена и црвена пиперка
- 200 грама овчо сирење
- 200 грама сирење проволоне или моцарела
- доматно пире
- варена шунка
- ајдамер
- оригано
- тенко сечен кулен
- маслиново масло

ПОДГОТОВКА:

- Од состојките за тесто замесете тесто за пица и оставете да стаса 30 минути на собна температура.
- Пиперките исецкајте ги на коцки. Издробете го овчото сирење и изрендате го проволонето или моцарелата.
- Отворете го тестото. Нанесете тенок слој на доматно пире. Нема потреба од доматно пире како за пица бидејќи во овој рецепт се избегнува течноста. Распоредете ги пиперките, шунката, ајдамерот, наросете оригано и додајте салама или кулен и дробено сирење.
- Затворете го тестото од двете страни и внимавајте убаво да биде запечатено. Ставете го во тавата превртено наопаку, со спојките кон долната страна и премачкајте го со маслиново масло.
- Печете на 200 степени околу 20-30 минути или доколку имате јака рерна, може да печете и на 180 степени.
- Наместо проволоне или моцарела, може да користите и друг кашкавал по желба.

**GOOD
NATURE**

МЕДИЦИНСКИ ЧАЕВИ ПРЕМИУМ

Палетата на медицинските чаеви Премиум опфаќа производи, билни мешавини, за подобрување на различните состојби на организмот. Сите производи се изготвени по рецептури кои се внимателно одбрани и за чие дејство постојат податоци во традиционалната медицина, но и во современата фитотерапија.

Широкиот спектар на индикациски подрачја кои се опфатени со медицинските чаеви Премиум овозможува тие да бидат избор за сите кои ќе одлучат да користат чајни мешавини за свое подобро здравје. Чаевите се спакувани на практичен начин, во теглички, што воедно постапката за нивно приготвување ја прави многу едноставна.

Повеќе информации за палетата на медицински чаеви Премиум можете да најдете на:
www.goodnature.mk

**АЛКАЛОИД
СКОПЈЕ**

Здравјејте пред сè
www.alkaloid.com.mk

#ВИСТИНСКОТЕМНО

WWW.ZLATENDAB.COM.MK